

..לויבאוויטש הוא ירושלים שלנו,
והבית הכנסת אשר כ"ק אדמו"ר מתפלל בו הוא בית

המקדש שלנו!

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

קעמפ 'מחנה משיח'
תשרי חשע"ב

ובממונו, אבל אני זוכר גם שלמדנו ש"אין מבטלין תינוקות
של בית רבן לבנין הבית", ויותר חשוב שאשב ואשקיע
בלמוד ותפלות בסעוען סעוענטי.

בעצם אני כן יכול לעזר. אם אני אראה איזה לכלוך על
הרצפה, מיד אזורק אותו לפח האשפה. בודאי שאזהר לא
ללכלך חס ושלום.

ומכאן והלאה אני אנצל את הזמן. כל רגע פנוי אקדיש
ללמוד, לתפלה ולעזרה לזולת, כמו שהמפקד אומר
שסעוען סעוענטי זה בית תורה, בית תפלה ובית גמילות
חסדים.

ובתפלות עם הרבי, כשאשב יחד עם כל הילדים על בימת
ההתנענעויות, והחסידים והתמימים יפתחו את ה"שביל"
לעבר המקום של הרבי, אני אעמד כמו חיל נאמן, באמונה
שלימה שתיכף ומיד אראה את הרבי מלך המשיח שליט"א
נכנס ומעודד את שירת החסידים "יחי אדונינו מורנו ורבינו
מלך המשיח לעולם ועד".

שְׁמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ מֵגִיעַ, הוּא עוֹמֵד עַל גֵּג בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וּמְכַרִּיז אֶת הַהִכָּרָזָה שְׂכָבֵר מִתְחִילַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם מִחֲכִים לָהּ, הַהִכָּרָזָה שְׁמוּדִיעָה שֶׁהָעוֹלָם מֵגִיעַ לִשְׁלֵמוֹתוֹ בְּקִרְבּוֹ מִמָּוֶשׁ, הַהִכָּרָזָה "עֲנוּיִם הֵגִיעַ זְמַן גְּאֻלַּתְכֶּם".

אֶת הַהִכָּרָזָה הַזֹּאת, מְסַבֵּיר הַרְבֵּי, יַעֲשֶׂה מְשִׁיחַ עוֹד בְּזְמַן הַגָּלוּת, לִפְנֵי שִׁבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, כִּי כִּשְׁהוּא יִבְנֶה לֹא נִצְטָרֵךְ לִשְׁמֹעַ מִמְּשִׁיחַ שֶׁהֵגִיעַ זְמַן הַגְּאֻלָּה, כְּאֲשֶׁר נִרְאָה בְּעֵינֵינוּ אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. אֲלֹא הַהִכָּרָזָה הַזֹּאת תִּהְיֶה בַּמִּקְדָּשׁ מַעֲט שְׂבוּנָה הַמְּשִׁיחַ, וְבוֹ הוּא יִתְגַּלֶּה. וְאִכּוֹ, בְּשָׁנַת תַּנְשׂ"א הַכַּרְיִז הַרְבֵּי בְּסַעֲוֶעֶן סַעֲוֶעֶנְטִי לְכָל בְּאֵי הָעוֹלָם כִּי 'הֵגִיעַ זְמַן גְּאֻלַּתְכֶּם'."

"לִפִּי זֶה הַרְבֵּי הִיָּה צָרִיךְ לְהַתְגַּלּוֹת כְּמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בְּשָׁנַת תַּנְשׂ"א", אָמַר יַעֲנִקִי.

"נִכּוֹן", אֲשֶׁר זֹאת הַמְּשַׁפִּיעַ, "בְּשָׁנַת תַּנְשׂ"א הַרְבֵּי אִכּוֹ הַתְגַּלָּה כְּמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ! הַרְבֵּי אִזְ אָמַר עַל עֲצָמוֹ כְּמָה פְּעָמִים שֶׁהוּא מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, בְּאוֹתָהּ הַשָּׁנָה הַחֹל הַרְבֵּי לְעוֹדֵד אֶת שִׁירַת הַקֹּדֶשׁ "יְחִי אֲדוֹנֵנוּ", וְהַרְבֵּי חֵלֶק קִנְטָרְסִים בְּשֵׁם "דְּבַר מַלְכוּת" כְּלוּמָר דְּבַר הַמֶּלֶךְ הַמְּשִׁיחַ.

"אֶחָד הַקִּנְטָרְסִים שֶׁבָּהֶם הַרְבֵּי רָמְזוּ עַל עֲצָמוֹ שֶׁהוּא הַמֶּלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וּבַעֲקֻבוֹת כֵּךְ זֶה נָתַן חַיּוֹת גְּדוֹלָה לְחִסְדִּים לְפָרֶסֶם אֶת זְהוּת הַגּוֹאֵל, זֶה קִנְטָרְס "בֵּית רַבִּינוֹ שְׁבַבְבֵּל", בּוֹ הַרְבֵּי מְסַבֵּיר שֶׁסַּעֲוֶעֶן סַעֲוֶעֶנְטִי הוּא בֵּיתוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ. הַרְבֵּי גַם אָמַר שֶׁהַגִּימְטְרִיָּה שֶׁל הַמַּלְיָם "בֵּית מְשִׁיחַ" הִיא שֶׁבַע מֵאוֹת וְשֶׁבַעִים, כְּמִסְפָּר בֵּיתוֹ שֶׁל הַרְבֵּי."

רְבוּי הַלְמוּד בְּזְמַן הָאַחֲרוֹן, גַּם בַּחוּבֶרֶת הַלְמוּדִים וְגַם עֲכָשׁוּ מִפִּי שֶׁל הַמְּשַׁפִּיעַ, נִכְנָס עֲמַק לִלְבִּי. רַק עֲכָשׁוּ הַבְּנֵי בְּאֶמֶת אֶת הַמַּעֲלָה הָעֵקְרִית שֶׁל סַעֲוֶעֶן סַעֲוֶעֶנְטִי, הַמָּקוֹם שֶׁהוּא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁלָּנוּ, שֶׁם נִמְצָא נָשִׂיא הַדּוֹר וּמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וּמִכָּאן הוּא עוֹמֵד לְגַאֵל אוֹתָנוּ.

'חֲבַל שֶׁעַד עֲכָשׁוּ לֹא נִצְלַתִּי כִּרְאוּי אֶת זְמַן שֶׁהוּתִי כְּאֵן בְּבֵית רַבִּינוֹ חֲשַׁבְתִּי לְעֲצָמִי, אֲבָל כְּמוֹ שֶׁאֲבֵא שְׁלִי אָמַר לִי, 'אִין בּוֹכִים עַל הָעֶבֶר', אֲנִי אֲחַלִּיט מֵעֲכָשׁוּ לַעֲשׂוֹת כָּל מָה שֶׁאוּכַל כְּדִי לְנַצֵּל אֶת הַזְמַן בְּסַעֲוֶעֶן סַעֲוֶעֶנְטִי. לוֹ רַק יְכַלֵּתִי, הִיִּיתִי עוֹזֵר לְפּוֹעֲלִים כְּאֵן לְנִקּוֹת וּלְשַׁפְּץ אֶת סַעֲוֶעֶן סַעֲוֶעֶנְטִי, כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ מִצְוָה עַל כָּל יְהוּדִי לְבָנוֹת וּלְעוֹזֵר בְּבִנְיָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּגוֹפּוֹ

..לְיוֹבֵאוּיֶשׁ הוּא יְרוּשָׁלַיִם שֶׁלָּנוּ,
וְהַבֵּית הַכְּנֶסֶת אֲשֶׁר כִּ"ק אֲדוֹמ"ר מִתְפַּלֵּל בּוֹ הוּא בֵּית

המקדש שלנו!

יְחִי אֲדוֹנֵנוּ מוֹרֵנוּ וּרְבִינוּ מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ לְעוֹלָם וָעֶד

מלחמה אכזרית מאד. בעקבות כך, מועצת הבטחון של האו"ם (האמות המאחדות) התאספה, והכריזה על מספר החלטות שמטרתן להוציא את צבא עיראק מפונית. צבא ארצות הברית כבר התכונן למבצע הגנה שימנע מצבא עיראק לפלש לערב הסעודית.

העולם רעש וגעש. הפחד היה גדול, וכלם חששו מהבאות. צבא עיראק היה צבא חזק ומאמן היטב, ומידע מודיעיני גלה שיש ברשותו נשק כימי ובילוגי. סאדאם חוסיין התנאין בערוצי התקשורת, ואים שבאם ארצות הברית תתערב במלחמה, הוא יתקיף את ארץ ישראל והעם היושב בה, כי הם בני בריתה של ארצות הברית במזרח התיכון. האימים גרמו לפחד ובהלה בארץ. הרבה יהודים התחילו להכין את המקלטים, אנשי פקוד הערף חלקו מסכות אב"כ ורבים קנו פרטיסי טיסה על מנת לברח מהארץ.

בתוך כל הרעש והבהלה נשמע קול אחד, חזק ובטוח, שהרגיע את עם ישראל. היה זה הרבי שליט"א מלך המשיח, שנבא והבטיח שלא יקרה כל רע לעם ישראל ולא יפלו טילים כימיים. הדברים של הרבי פרסמו בעתונות והפיחו רוח חיים בעם ישראל. כמוכן שלאחר המלחמה ראו כלם שהרבי צדק בכל הפרטים. נעשו אז לעם ישראל נסים גלויים ועצומים.

הרבי ציטט מדרש בילקוט שמעוני, שמתאר את שנת התגלותו של מלך המשיח. במדרש פתוב, שבשנה שמלך המשיח נגלה בה, תתקיים מלחמה גדולה בין מלכי האמות, וכל אמות העולם מתרעשים ומתבהלים, ואז הקב"ה מודיע לבני ישראל שאין להם מה לפחד כי כל המלחמה נעשתה רק בשבילם ולטובתם, והיא סימן שהגיע זמן הגאולה.

התגלות המשיח

"בקטע הבא של המדרש נאמר, המשיח המופיע, "שבשעה

הופק ע"י: משרד הלימודים - קעמפ 'מנחה משיח', תשרי ה'תשע"ב,

שע"י תנועת הנוער 'צבאות השם בארה"ק'

י"ל ע"י: 'מרכז חב"ד העולמי לקבלת פני משיח'

כתיבה: הת' משה חיים עמית

איור: הת' מנחם מענדל אקסלרוד

ייעוץ והגהה: הרה"ת שלום דובער וולף

לאחר שיעורי הלימוד מלא את הפתקים לפי המבואר בחוברת:

הוא סים לקרא בספר והרים את עיניו.

"איך מסתדר מה שלמדנו לפני כן, שבית המקדש ירד משמים, עם מה שכותב הרמב"ם כאן שמלך המשיח הוא זה שיבנה את בית המקדש?" שאל המשפיע, ומבלי להמתין לתשובתנו המשיך:

"הרבי מביא ארבעה הסברים כדי לתוך בין שני הפרושים. למשל שחלקים מסימים בבית המקדש משיח יבנה, וחלקים אחרים ממנו ירדו משמים. אך בקונטרס "בית רבינו שבבבל", הרבי מסביר שבדברי הרמב"ם "בונה מקדש במקומו" הוא רומז גם למקדש מעט שהמשיח בונה במקומו של המשיח בחוץ לארץ, בתור הכנה לבית המקדש השלישי שיירד משמים ויתגלה קדם במקדש מעט שבונה מלך המשיח ומשם הוא ישוב אתו לירושלים, ושם בירושלים משיח יוסיף בבית המקדש עוד כמה פרכים".

"בדומה לזה", המשיך המשפיע בדבריו, "ישנו מדרש המתאר את התגלותו של מלך המשיח על גג בית המקדש, וגם שם מסביר הרבי, שהכונה היא למקדש מעט שבונה מלך המשיח - סעוען סעועני".

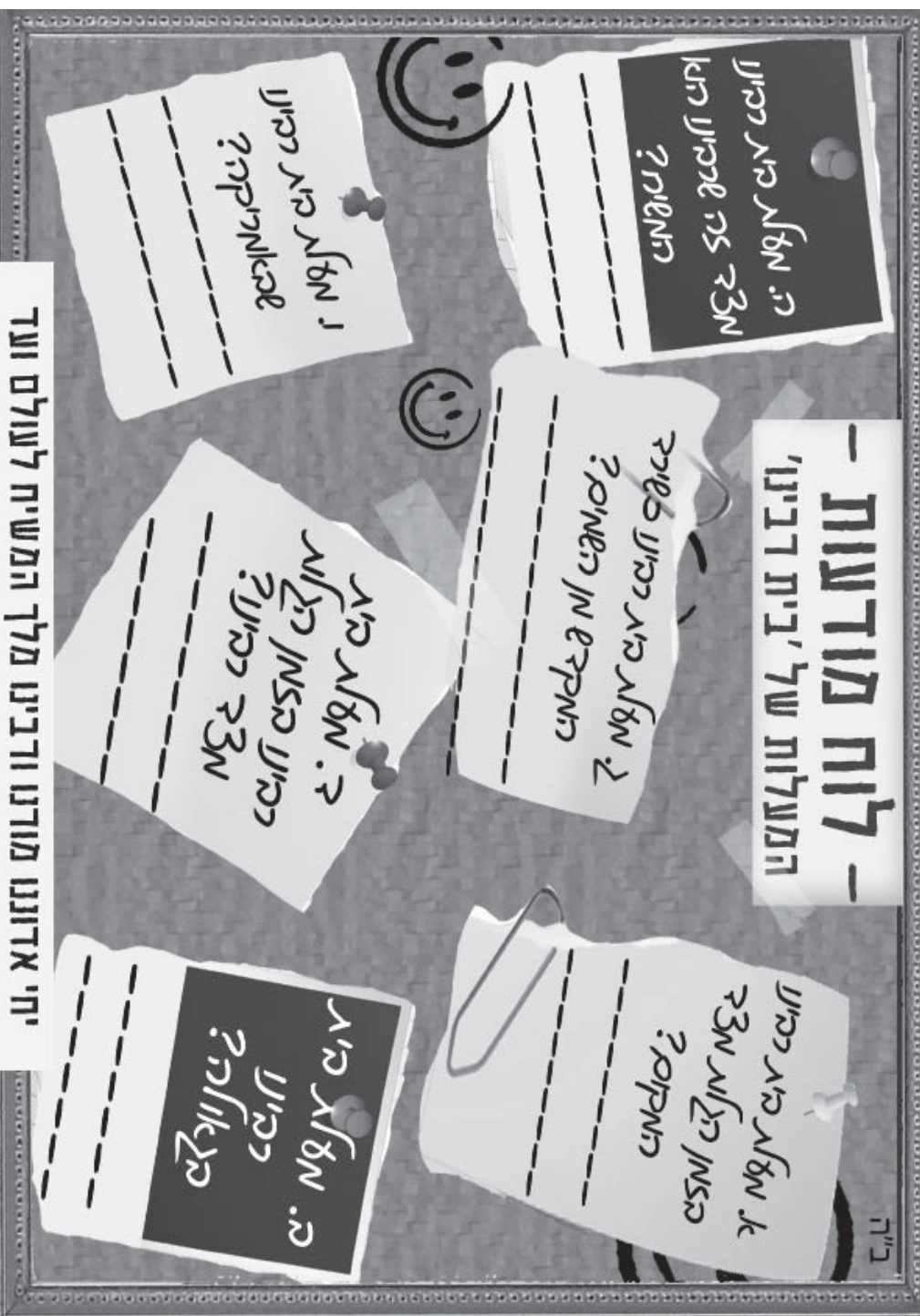
עכשו כבר הייתי ממש מסקרן לדעת כמה מדבר. מהי ההכרזה המיוחדת שמכריז המשיח בבית רבינו, ומהי התגלות המשיח המתרחשת שם?

מלחמת המפרץ

המשפיע סימן למפקד שולם למזג לכוסית שלו קצת משקה. לאחר שהוא מזג, הוא אמר לנו "לחיים" והורה גם לנו לומר לחיים על הסודה שעמדה על השלחן.

"לפני עשרים ושתים שנה", הוא החל לספר, "בשנת תש"ן, בי"א מנחם אב, פלש צבא עיראק למדינה פוית - שהיתה מדינה עשירה בבארות נפט, ולאחר קרב קצר הוא כבש אותה. לאחר הכבוש החלה דאגה רצינית במדינות העולם. הם חששו שסאדאם חוסיין, שליט עיראק, יחליט להתקדם הלאה ולכבוש גם את ערב הסעודית בה נמצאים הרבה שדות נפט, ובכך הוא יחזיק ברב מלאי הנפט העולמי.

סאדאם היה מוכר לעולם בתור רודן אכזר אפלו על בני עמו, שנהל בעבר

י"ח אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

פִּינְיוֹר עֲזִיז לַסָּא וּפִיכּוֹחַ פִּסּוֹלֶר / פֶּתַח א'

אלול ג'תתקע"ב, נהרדעא, בבלי.

קוראים לי יוחנן, ואני גר בעיר סורא שבבבל. העיר שלנו היא עיר מאד מיחדת ומרכזית, יש בה הרבה בתי כנסת לתפלה ובתי מדרש ללמוד התורה. הרבה תלמידי חכמים גרים אצלנו בעיר, והחשוב שבכלם - רב, "רבינו שבבבל", או בשמו המקורי - רבי אבא, ששב לכאן לאחר שלמד תורה במשך תקופה ארוכה בארץ ישראל. רב הוא ממש צדיק גדול ומכבד, הוא "רבן של כל בני הגולה", אבא שלי הסביר לי שהוא מה"אמוראים" והוא היה תלמיד של רבי יהודה הנשיא - מי שחבר את המשנה.

לרב יש בית כנסת שהוא גם בית מדרש. שנה אימר שהוא גם מתפלל שם וגם לומד שם עם תלמידיו הרבים - יש לו בערך שמונה מאות תלמידים! כל שנה בחדש אלול, לקראת השנה החדשה, הרבה יהודים נוהרים לעירנו להקביל פני רבם ברגל.

טוב, לא אלאה אתכם בתאורים, ואתחיל ישר בספור שרציתי לספר לכם: סבא שלי, סבא יצחק, עוסק במסחר של בדים וכתנה והוא גר בעיר נהרדעא. מדי כמה חדשים, כל המשפחה המרחבת - הנכדים והנינים מפל ערי הסביבה מתאספים אצלו בבית למפגש משפחתי. אני מאד אוהב את המפגשים האלו, אני פוגש בהם את קרובי משפחתי מנהרדעא, מסורא, מהוצל ומעוד מקומות. בעקר אני אוהב לפגש את אלחנן, הבן-דוד-שני שלי, ולהקשיב לספורים המעניינים של סבא יצחק, הוא זוכר הרבה ספורים מהדור הקודם של התנאים ובעקר ספורים על בית המקדש השני.

היום, אחרי רכיבה ארכה על חמורים מהעיר סורא לנהרדעא, ברוח השם הגענו לבית של סבא כל המשפחה שלנו, שזה כולל את ההורים שלי, אותי, את אחי הקטן בנימין ואת אחותי רבקה. השמחה היתה גדולה, כל בני המשפחה הקרובים והרחוקים כבר חכו לנו שם, אנחנו הגענו אחרונים. סבתא ערכה שלחן מלא באכל, היו שם דגים, בשרים, יין משבח ואפלו קליות ואגוזים מספרים שאני מאד מאד אוהב. כמובן שנפגשתי עם אלחנן והתישבתי לידו בקצה השלחן קרוב מאד לסבא.

חוקו של משיח

המשפיע החל לדבר. הוא אמר שבכל התועדות צריך לפתח בדבר מלכות מתורתו של הרבי מלך המשיח שליט"א, וחזר על כמה נקודות מהתכן של קנטרס "בית רבינו שבבבל", שהוא קנטרס שהרבי הגיה וחלק בחדש חשון תשנ"ב. שמתי לב שחוברת הלמוד שמשרד הלמודים הכין לנו השנה, בעצם בנויה על הקנטרס הזה. כמעט כל הדברים שהמשפיע אמר, היו כתובים שם בחוברת, חוץ מדבר אחד, חשוב ומרכזי, שהיה בעצם הנקדה המרכזית של ההתנעדות... רוצים לדעת מהו? חכו בסבלנות.

"בסעוען סעוענט", החל המשפיע לומר, "נשמעה ההכרזה הכי גורלית והכי חשובה מאז בריאת העולם!".

"איזו הכרזה גורלית וחשובה אפשר כבר להכריז בסעוען סעוענט?" חשבתי לעצמי וראיתי גם את פרצופם המתפלא של שאר החילים.

לפני שהמשפיע המשיך לדבר, הוא בקש שנביא לו מהספריה את ספר שופטים ברמב"ם. אני ישבתי קרוב לספריה, ועוד קדם לכן שמתי לב למקומם של ספרי הרמב"ם, אז הודרתי להביא לו את הספר שבקש.

המשפיע פתח את הספר בהלכות מלכים פרק י"א, שם בהלכה ד' מנויים סימני המשיח והאופנים לזהותו (דרך אגב, אבא שלי אמר לי שכל סימני מלך המשיח התקיימו ברבי, ולכן מאות רבנים חתמו על פסק דין שהרבי הוא המלך המשיח על פי ההלכה).

הוא החל להקריא מתוך הספר: "יעמד מלך מבית דוד, הגה בתורה ועוסק במצוות... יכוף כל ישראל לילך בה. וילחום מלחמות השם... אם עשה והצליח ובנה מקדש במקומו... הרי זה משיח בנדאי".

פּפּכּרֶזֶף פּאַזאָליאָ / פּת'ו

ההתנעדות התקימה בביתו של אחד החסידים ברחוב פרזידנט, הרחוב בו נמצא ביתו של הרבי שליט"א מלך המשיח. בית גדול בצורת מחמש. על חלונות הבית פרושים וילונות ארכים בצבע חום בהיר. מתקרת הבית משתלשלת גדרשת גדולה. שטיח אפר עם עטורים יפים מכסה את כל רצפת הבית ועיצים רבים מפארים את הבית מכל פנותיו.

אך למרות הבית המפאר, נכר כי חסיד גדול גר בבית הזה. חסיד שזוכה לגור קרוב אל הרבי ולהתפלל יחד אתו במשך כל השנה.

כבר מהרגע הראשון שנכנסים לבית, פוגשים בתמונה ענקית של הרבי התלויה על קיר הסלון, תמונה בה הרבי מחנך לילד קטן ונותן לו מטבע לצדקה. כל תמונותיהם של רבותינו נשיאנו תלויות בסדר מופתי על הקיר ולצדן תמונות שונות של בעל הבית ובני משפחתו בהזדמנויות שונות אצל הרבי. ספריה ענקית עם הרבה ספרי קדש כסטה את אחד הקירות, ובין הספרים שהכרתי היו שם סט של גמרא, ספרי הרמב"ם, סט לקוטי שיחות ועוד הרבה ספרי חסידות.

התישבנו, חילי הסירת עם המפקדים, סביב שלחן עץ כבד שעמד במרכז הסלון. "זהו שלחן של התנעדות", הסביר לנו בעל הבית, "בשעת הנגונים נתן לדפק עליו בחזקה ואפלו לעשות עליו קולע'ס ולא יקרה לו דבר".

המפקד שולם נכנס אל הבית. "המשפיע הגיע", הוא אמר, ומיד אחריו נכנס יהודי מבגר בעל זקן לבן וארך.

"לדוד מזמור נאום השם לאדני, נאום השם לאדני שב לימיני", התחלנו לנגן באפן ספונטני את הנגון של הרבי שליט"א מלך המשיח על פרק התהילים של שנת הק"י.

בסיום השיר, פתח המשפיע את פיו: "לחיים רב'ה, לחיים חסידים, שנזכה לגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש כפשוטו מ-מ-ש! לחיים".

"א-מ-ו!", ענינו, "לחיים ולברכה".

הסנהדריה הגדולה

"סבא, ספר לנו בבקשה על בית המקדש השני, אני מאד אוהב את הספורים שלך" - בקשתי.

"בסדר יותנו, טוב מאוד שאלו הספורים שאתה אוהב לשמע", חנך סבא והחל בספורו: "בית המקדש השני", פתח סבא בהתרגשות, "היה בנן מאד מאד מפאר, האנשים שהיו בזמנו אמרו שמי שלא ראה את בנן בית המקדש לא ראה בנן יפה מימיו. ההיכל היה בנוי מאבני שיש ירקרקות, וכשהשמש היתה זורחת עליו הוא היה מנצנץ ונראה כגלי הים, הרבה זהב וכסף העשירו אותו. שם, בבית המקדש הראשון בתוך קדש הקדשים היה ארון הקדש מזב, בו היו לוחות הברית, ושם הקדוש ברוך הוא השנה את שכינתו".

"מה זאת אומרת?!" הודעקתי מיד, "השם לא נמצא בכל מקום?!" "נדאי שנה נמצא בכל מקום", ענה סבא, "אבל יש מקומות שבהם ה' בחר להתגלות לבני ישראל, וזה התבטא בכך שהנביאים שאבו משם רוח הקודש והיו ניסים שראו אותם שם בגלוי. וגלוי זה נקרא - השראת השכינה".

"לכן קוראים למשכן 'משכן', בגלל שהקב"ה שכן שם, נכון סבא?" אמר אלחנן, "נכון מאד", השיב סבא, "על זה נאמר בפסוק: ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם".

"תמשיך לספר, סבא, הספור מאד מענין", אמרתי. וסבא המשיך: "העליה לרגל, היתה חובה שאין כמותה. יהודים שהיו כאן בבבל היו יוצאים יחד בקבוצות גדולות לעבר ירושלים, היתה אז שמחה גדולה שקשה לתאר אותה, יהודים בעלי כלי נגינה שונים היו מנעימים את הדרך והיהודים היו פוצחים ברקוד. בראש השירה הלך שור בריא, שעל קרניו הגדולות והיפות שמו עלי זית שהיו נראים כמו איזה כתר מפאר. וכך צעדו כלם לירושלים. לעבר בית המקדש.

אחד התחביבים שלי זה לרוץ. דרבנתי את שאר חילי הסירת שימרו לסים את כל המשימות. ותנחשו לבד איזה סירת נצחה... חפיתי בתשוקה גדולה להתנודות בלילה, הייתי גם מסקרן לדעת מיהו המשפיע שיבוא להתנעד אתנו.

"בסדר יוחנן, טוב מאוד שאלו הספורים שאתה אוהב לשמל", חנך סבא והחל בספורו...

בבית המקדש היתה לשכה גדולה, קראו לה לשכת הגזית. היא היתה לשכה סמוכה למזבח ללא הפסק ביניהם, ושם היתה הסנהדריה הגדולה. "מה זה הסנהדריה הגדולה?" שאלתי. "רגע", חנך סבא, "בדיוק זה מה שאני הולך לספר", והמשיך: "הסנהדריה הגדולה מנתה שבעים ואחד חברים, תלמידי חכמים גדולים שיודעים את התורה בעל פה ובקיאים בכל צפונותיה, יהודים היו באים אליהם למשפט והם היו פוסקים את ההלכה ומפרסמים אותה לכל היהודים ברחבי העולם".

"אבל יום אחד", אמר סבא בטון נמוך ועצוב, "הגיע טיטוס הרשע עם הרבה צבא וחילים, וכעבר תקופה בה הם עשו מצור על ירושלים, ביום תשעה באב, הם נכנסו להיכל של בית המקדש והחריבו אותו, הם הרגו הרבה תלמידי חכמים. חברי הסנהדרין, גלו מירושלים ליבנה, ומשם לעוד מספר מקומות כגון אושא, שפרעם, בית שערים וצפורי. המקום העשירי והאחרון בו הם שהו, היה בעיר טבריה, ולשם הם יחזרו לפני ביאת משיח צדקנו, שלו אנחנו כל כך מצפים, ואחר כך הם ישובו לבית המקדש השלישי להפיץ את התורה".

ופרטי הפרטים שלו ולהביא את העולם לשלמות.

השלמות מרומזת במספר עשר ובמספר מאה שהינם מספרים שלמים ועגולים, ולכן, ברור העולם בשלמותו מרמז במספר שבע מאות ושבעים. כי שבע כפול עשר פלוס שבע כפול במאה זה - שבע מאות ושבעים.

ממשיח הנמצא בשבע מאות שבעים מקבלים את הכח לברר את העולם ומשם פורצים את כל ארבעת רוחות העולם על ידי הפצת המעניות ועל ידי זה פורצים את חומות הגלות ומביאים את הגאולה.

מסיבה זו, שבע מאות שבעים זה בגימטריא "פרצת", וכמו שממשיך הפסוק "ימה וקדמה וצפונה ונגבה", כלומר, בכוח של המשיח, עליו נאמר "עלה הפורץ לפנייהם פורצים את כל ארבעת רוחות העולם ומביאים את הגאולה. וכעת, נזמין את המ"פ יוסף להמשיך ולהסביר את הפעילות."

המ"פ יוסף נגש לבאקס ופתח בהסבר נמרץ:

"ברחבי הפארק יהיו שבע ארצות מרכזיות בעולם אותן כל סירת צריכה לברר. בשביל לברר מדינה, צריך לעבר בהצלחה את שבעת המשימות המסמנות בשטח של כל מדינה. הסירת שתברר הכי מהר את כל העולם, תזכה, הערב, לאחר תפלת מעריב עם הרבי שליט"א מלך המשיח, להשתתף בהתועדות חסידית עם אחד המושפיעים הגדולים, שיספר לנו על הנסים והנפלאות שקרו בזמן מלחמת המפרץ."

"הלואי שהסירת שלנו תנצח", לחשתי ליצנקי. "שמעתי שהיו אז נסים ממש נפלאים וזה התפרסם בכל העתונים", לחש יצנקי בחזרה.

"המלחמה הזו היא סימן לשנה שמלך המשיח נגלה בה", התערב לפתע ישראל'יק שהצטרף אלינו לפעילות. "מה?!" לא הבנתי מה הוא אומר. "לא משנה, כבר ידברו אתכם על זה בהתועדות". "לא!... ישראל'יק!... בבקשה!... אולי הסירת שלנו לא תנצח, ואז אני לא אדע על זה", טענתי. "טוב, אם לא תנצח - אני אספר לכם את זה".

הפעילות היתה מאד מעניינת, הנה צריך לרוץ הרבה בשביל להספיק את כל המשימות מהר, יש חילים שלא אוהבים לרוץ הרבה, אבל בשבילי,

בית המקדש - גם היום

"אבל סבא, אם היום בזמן הגלות אין את בית המקדש, אז אין לקב"ה מקום לשכן בו, ואיפה השכינה נמצאת? האם השם נטש חס ושלום את בני ישראל והוא לא שורה יותר בתוכם?" שאל אלחנן את השאלה שנקרה גם במחי.

"שאלה טובה שאלת", אמר סבא, "בספר יחזקאל יש פסוק שעונה בדיוק על השאלה ששאלת", אלחנן חנך בבישנות וסבא המשיך: "אחת עשרה שנים לפני חרבון בית המקדש הראשון, הגלה נבוכדנצר מלך בבל את יכניה מלך יהודה יחד עם עוד יהודים רבים ובתוכם ארבעה עשר אלף תלמידי חכמים ורבים מגדולי ירושלים, ביניהם היו גם מרדכי היהודי ויחזקאל הנביא. היהודים הגולים לא הרגישו בחבור שלהם לקב"ה כמו שהיה בבית המקדש שבו השכינה שרתה בגלוי, והם חשבו שהשם נטש אותם והסיר את השגחתו מהם.

במהלך הדרך הגיעו הגולים לנהר הנקרא "נהר קבר". במקום זה זכה יחזקאל לגלוי נבואה. בנבואתו הוא ראה שבית המקדש עתיד להיחרב ועם ישראל יגלו לבבל, אך כעבר זמן הם עתידים להיגאל ולשוב לארצם. ולבד זאת, גם בזמן הגלות השם משגיח עליהם והשכינה נמצאת אתם.

וכך נאמר בנבואתו: ואהי להם למקדש מעט בארצות אשר באו שם. כלומר - גם היום בזמן הגלות, ואפלו בחוץ לארץ - יש "בית מקדש מעט" בו שורה השכינה".

"בית מקדש מעט?!" מה זה? איפה הוא נמצא?" שאלו כמעט כל בני המשפחה כשהלם נכר על פניהם.

סבא מאד אוהב שאלות כאלה. הוא מיד גולש בדמיונו לבית המדרש הגדול ונזכר בדיונים המתקיימים שם בין

הַאֲמוּרָאִים, מֵהֶם הוּא מְסַפֵּר לָנוּ קִצֵּת פְּנִינִים. פֶּעַם, סָבָא לָקַח אוֹתִי לְשֵׁם וּרְאִיתִי שֶׁהֵם מִתּוֹכָחִים בְּחִיּוֹת מִיַּחֲדָת אֲבָל מְאֹד מְאֹד מְכַבְּדִים אֶחָד אֶת הַשָּׁנִי. גַּם עֲכָשׁוּ סָבָא הַסָּכִים לְשִׁתָּף אוֹתָנוּ בְּמָה שֶׁהִתְרַחַשׁ שָׁם.

"עַל זֶה הִתּוֹכַח רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי אֶלְעָזָר, רַבִּי יִצְחָק טָעַן שֶׁכָּל בְּתֵי הַכְּנָסִיּוֹת וּבְתֵי הַמְּדֻרָּשׁוֹת הֵם "בֵּית מִקְדָּשׁ מְעֻט" וְאֵילּוּ רַבִּי אֶלְעָזָר טָעַן בְּתוֹקָף שֶׁ"מִקְדָּשׁ מְעֻט - זֶה בֵּית רַבִּינוּ שְׁבַבְבֵּל".

זֹאת אוֹמֶרֶת שְׁבִית הַכְּנָסֶת שֶׁל רַב שְׁבַעִיר סוּרָא, בְּדִיּוֹק אִיפֹה שְׁאֲנִי גֵר, שֶׁם זֶה הַמָּקוֹם שֶׁהוּא בַּמָּקוֹם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. "יֵשׁ" צִעֲקוֹתִי בְּהִתְרַגְּשׁוֹת, "אֲנִי יָכֹל לְבַקֵּר שָׁם מִמָּוֶשׁ כָּל שַׁבָּת, זֶה פְּשׁוּט נִפְלֵא".

מִיד הַחֵל וּכּוֹחַ סוּעַר בֵּין כָּל בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה, חֲלָקָם טָעְנוּ בְּתוֹקָף שֶׁכָּל בְּתֵי הַכְּנָסֶת הֵם מִקְדָּשׁ מְעֻט וְחֲלָקָם צִדְדוּ בַּדְּעָה שְׁבִית רַבִּינוּ הוּא הַמִּקְדָּשׁ מְעֻט. הַוּכּוֹחַ הָיָה דוּמָה בְּעֵינֵי לְאוֹתוֹ וּכּוֹחַ סוּעַר שֶׁסָּבָא הִרְאָה לִי בְּבֵית הַמְּדֻרָּשׁ. הָאֲמָת, שְׁמַתִּי לֵב שְׁבַנִי הַמִּשְׁפָּחָה שְׁגָרִים בְּסוּרָא וּבִסְבִּיבְתָהּ צִדְדוּ בְּעַד בֵּית רַבִּינוּ, וְאֵילּוּ שְׁאָר בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה, שִׁקְצָת קִשָּׁה לָהֶם לְבַקֵּר בְּתַדִּירוֹת בְּבֵית הַכְּנָסֶת שֶׁל רַב, צִדְדוּ בְּעַד כָּל הַבְּתֵי כְּנָסִיּוֹת.

סָבָא בִקֵּשׁ לְהַפְסִיק אֶת הַוּכּוֹחַ וּלְהַחֲלִיף נוֹשֵׂא. הִרְעֵשׁ פֶּסֶק אֲךָ אֲנִי הֵייתִי מְאֹד לֹא רְגוּעַ, וּמִסְקִנִּי חֲכִיתִי לְסוּף הַסְּעוּדָה כְּדִי לְדַבֵּר עַל זֶה עִם סָבָא.

"תִּגִּיד לִי", פָּנִיתִי לְאַלְחָנָן וְשִׁאלַתִּי אוֹתוֹ, "מָה נִרְאָה לְךָ הַמָּקוֹם הַחִילוּפִי לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ, נִכּוֹן בֵּית רַבִּינוּ?", "בְּטָח, וְדַאי שְׁבִית רַבִּינוּ" הוּא עָנָה לִי וְקִרְצָנוּ עִין אֶחָד לְשָׁנִי.

מָשֶׁם יוֹצֵאת הַהוֹרָאָה

בְּסוּף הַסְּעוּדָה, סָבָא קָרָא לִי וְלְאַלְחָנָן וְאָמַר לָנוּ "אֲנַחְנוּ לֹא יְכוּלִים לְהַחֲלִיט בְּמַחֲלָקַת שֶׁל אֲמוּרָאִים, אֲבָל תִּדְעוּ לָכֶם שֶׁבְּאֲמַת הֵם בְּכָלֵל לֹא חוֹלְקִים. כָּל בֵּית כְּנָסֶת וּבֵית מְדֻרָּשׁ הוּא "מִקְדָּשׁ מְעֻט", אֲבָל הַמָּקוֹם הָעֶקְרִי שֶׁתְּמוּרַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הוּא בֵּית רַבִּינוּ שְׁבַבְבֵּל".

סָבָא נִגַּשׁ לְאֶרֶן הַסְּפָרִים, הוּא הוֹצִיא מִשָּׁם גְּלִיּוֹן קֶלֶף גָּדוֹל שֶׁעַל גִּבּוֹ כָּתוּב בְּאוֹתִיּוֹת גְּדוּלוֹת "מִסְכַּת בְּרָכוֹת", וְהִקְרִיא לָנוּ מִתּוֹכוֹ:

יְדָה פּוֹעֲלִים בִּיאַת מְשִׁיחַ", סִיִּם יִשְׂרָאֵלִיךְ אֶת בְּאוּרוֹ.

לְפָתַע שְׁמַעְנוּ אֶת עוֹזֵר הַגְּנָרִים בְּנִצִּי קוּרָא בְּמַגְפוּז: "כָּל הַחֲזִילִים הוֹלְכִים עֲכָשׁוּ בִּיחָד עִם הַמְּפָקָדִים לְפָרוֹסְפָקֻט פֶּאֶרְק לְפַעֲלִלוֹת הַכִּי מִרְתָּקַת שֶׁל 'מַחְנֶה'".

קָמְנוּ מִיַּד וּרְצָנוּ לְכוּוֹן הַפֶּאֶרְק. נִעְצָרְנוּ בְּאַחַת מוֹל הַרְמוּזֹר שְׁאוֹתָת בְּאֶדוֹם וְלֹא הִרְשָׁה לָנוּ לַעֲבֹר. אוֹטוּבוֹס צָהַב שֶׁל יְלָדֵי תַלְמוּד תּוֹרָה אֶהְיֶי מִנַּחֵם עֲבֵר מוֹלָנוּ, הֵם נוֹפְפוּ לָנוּ בִּידָם לְשָׁלוֹם וְאָנוּ הַשְּׁבָנוּ לָהֶם.

מְכַרְרִים אֶת הָעוֹלָם

כַּעֲבֵר זְמַן הִגְעָנוּ לְפֶאֶרְק הַגָּדוֹל, מְרַחֲבֵי דָשָׁא גְדוּלִים קָבְלוּ אֶת פָּנֵינוּ וְהִרְבָּה עֲצִים יִרְקִים וּמְלַבְּבִים שְׁמִידֵי פֶּעַם הַשִּׁירָו עֲלִים צָהָבִים עַל הַקֶּרֶקַע תִּרְמּוּ לְאוֹרֶה הַנְּעִימָה. רוּחַ עֲלִיזָה נִשְׁפָּה בְּפָנֵינוּ. בְּשׁוּנָה מֵרֹב הַיָּמִים שֶׁהַשָּׁמַיִם קוֹדְרִים בְּעֵנָנִים, דּוֹקָא הַיּוֹם הַשָּׁמַיִם הַתְּכָלִים הֵאִירוּ לָנוּ פָּנִים.

הַמ"פ יוֹסֵף עָלָה עַל בֶּאֱקָס שֶׁהֵצֵב בְּאֲמָצֵעַ הַפֶּאֶרְק, כִּחְכַּח בְּגִירוֹנוּ, וּפְתַח בְּהֶסְבֵּר הַפְּעִילוֹת:

"הַפְּעִילוֹת שֶׁל הַיּוֹם נִקְרָאת פְּעִילוֹת 'כּוֹבָשִׁים אֶת הָעוֹלָם בְּמִסְפָּר שְׁבַע'. לְפָנֵי שְׁאֶסְבִּיר עַל הַפְּעִילוֹת, אֲזַמִּין אֶת מְנַהֵל הַלְמוּדִים מוֹיִשִּׁי לְהֶסְבֵּר קֶצֶר. מְנַהֵל הַלְמוּדִים, בְּבִקְשָׁה" סִיִּם הַמ"פ.

מְנַהֵל הַלְמוּדִים הִידוּעַ בְּקוּלוֹ הָרֵם, נִעְמַד עַל הַבֶּאֱקָס וְהִכְרִיז: "צִהָרִים טוֹבִים לְכָל חֲזִלֵי קַעֲמַפ 'מַחְנֶה מְשִׁיחַ' הַיָּקָרִים שֶׁהִגִּיעוּ הֵנָּה מֵאֶרֶץ הַקִּדְשׁ, מְפִלּוּרִידָה, מְקַנְדָה, מְרוֹסִיָּה, מְצִרְפָּת, וּמֵהוּדוּ!", "צִהָרִים טוֹבִים!" עָנִינוּ כָּלָנוּ.

"הָעוֹלָם נִבְרָא בְּשִׁבְעָה יָמִים וְלָכֵן הוּא קָשׁוּר לְמִסְפָּר שְׁבַע", פְּתַח מְנַהֵל הַלְמוּדִים מוֹיִשִּׁי בְּהֶסְבֵּר, "בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁבַדּוֹר הַשְּׁבִיעִי, צִרִיכִים לְסִים לְבָרֵר אֶת כָּל הָעוֹלָם עִם כָּל הַפְּרָטִים

כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה יִשְׁלַח לָנוּ אוֹתוֹ הַקב"ה מִחֲדָשׁ, אֲבָל גַּם הַיּוֹם יֵשׁ לָנוּ בֵּית מִקְדָּשׁ."

"הַיּוֹם? בֵּית מִקְדָּשׁ?!" הִתְפַּלַּאתִי.

"כֵּן", עָנָה לִי אָבִא, "הַיּוֹם לְיִזְבְּאוּיִטְשׁ הוּא יְרוּשָׁלַיִם שְׁלָנוּ, וְהַבֵּית כְּנֶסֶת אֲשֶׁר כ"ק אֲדָמוֹ"ר מִתְפַּלֵּל בּוֹ הוּא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שְׁלָנוּ, וְהַחֲדָר שִׁיּוֹשֵׁב בּוֹ כ"ק אֲדָמוֹ"ר הוּא הַקֹּדֶשׁ יְקָדָשִׁים שְׁלָנוּ, וְכ"ק אֲדָמוֹ"ר הוּא הָאָרוֹן - אֲשֶׁר בּוֹ לִזְכוּת הַבְּרִית שְׁלָנוּ."

"וּוֹאוּ, אֵיזֶה סִפּוּר מְרַתֵּק!" קָרָא לוֹי"ה, וְהָעִיר אוֹתִי מִהַדְמִיוֹנוֹת עַל הַרְקוּדִים הַסּוֹעֲרִים בְּלִיזְבְּאוּיִטְשׁ.

דוֹקָא אַמְרִיקָה

"הַמִּפְקֵד זָלְמוֹ סִפֵּר לִי שֶׁהִתְדַּיְנַתֶּם לְמָה הֶרְבִּי נִמְצָא דוֹקָא בְּאַרְצוֹת הַבְּרִית", שִׁתַּף אוֹתָנוּ יִשְׂרָאֵל'יִק בְּשִׁיחָתוֹ עִם הַמִּפְקֵד.

"בְּכָל הַדּוּרוֹת", הֵחֵל יִשְׂרָאֵל'יִק לְהַסְבִּיר אֶת הַטַּעַם הַפְּנִימִי לָכֵן, "חַיּוֹ יְהוּדִים בְּעֶקֶר בַּחֲצִי הָעֲלִיּוֹן שֶׁל כְּדוּר הָאָרֶץ, שֶׁם הֵם קִיֵּמוּ תוֹרָה וּמִצְוֹת וְהִכִּינוּ אֶת הַחֲצִי הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הָעוֹלָם לְגֵאֲלָה, אֲבָל הַחֲצִי הַתַּחְתּוֹן שֶׁל כְּדוּר הָאָרֶץ נִשְׁאָר מֵיָתֵם. בְּאַמְרִיקָה - שֶׁהִיא בַּחֲצִי הַתַּחְתּוֹן - לֹא קִיֵּמוּ תוֹרָה וּמִצְוֹת, וְהָיָה חֶסֶר בְּשִׁלְמוֹת שֶׁל הָעוֹלָם. לָכֵן הַשֵּׁם גָּרַם לָכֵן שָׂרֵב הַיְּהוּדִים יַחֲיוּ בְּאַרְצוֹת הַבְּרִית וְאֵז הֵם יוֹכְלוּ לְבָרֵר אוֹתָהּ.

עַל יְדֵי זֶה גַּם כָּל הָעוֹלָם יִתְבָּרֵר, כִּי כָּל דָּבָר שְׂרוּצִים לְהָרִים - לְדָגְמָא, אִם בְּנִיתֶם בְּנֵינָן מֵאֵד זֶפֶה מִקְפֵּלָה, וְאַתֶּם רוּצִים לְהָרִים אוֹתוֹ עַל הַשְּׁלָחַן - אִם תִּרְיֵמוּ אוֹתוֹ מִלְמַעְלָה, אוֹ אִפְלוּ מִהָאֲמָצֵעַ - יִתְרוּמֶם רַק הַחֶלֶק הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַבְּנֵינָן. וְאִם אַתֶּם רוּצִים לְהָרִים אֶת כָּל הַבְּנֵינָן אַתֶּם צְרִיכִים לְהַחֲזִיק אוֹתוֹ מִהַקְפֵּלָה שֶׁהִכִּי לְמִטָּה! אוֹתוֹ דָּבָר בְּבִירוֹ הָעוֹלָם - כְּדִי לְבָרֵר אֶת כָּל הָעוֹלָם צְרִיךְ לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה מִלְמִטָּה.

וְזוֹהִי הַסִּבָּה שֶׁהֶרְבִּי הִחְלִיט לְגוֹר בְּאַמְרִיקָה - כִּי הֶרְבִּי הוּא זֶה שְׁנוֹתָן אֶת הַכֹּחַ לְבָרֵר אֶת הָעוֹלָם וּלְהַמְשִׁיךְ אֶת קֹדֶשׁ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁבְּגֵאֲלָה תִתְפַּשֵּׁט לְכָל הָאַרְצוֹת, וְזֶה מִתְקִים בְּעֶקֶר עַל יְדֵי הַפָּצַת הַחֲסִידוֹת שֶׁעַל

"בְּזָמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קִיָּם הָיָה שֵׁם לְשֹׁכֵת הַגִּזִּית שֵׁשׁ הַסִּנְהֶדְרִין פָּסְקוּ הִלָּכָה וּפְרָסְמוֹ אוֹתָהּ לְכָל הַיְּהוּדִים וְשֵׁם שְׂרָתָהּ הַשְּׂכִינָה, וְעַכְשָׁיו שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֵין לוֹ לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ אֲלֹא אַרְבַּע אֲמוֹת שֶׁל הִלָּכָה, מְקוֹם קְבוּעַ שְׁמִמָּנוּ יוֹצֵאת הוֹרָאָה לְאַנְשֵׁי הָעִיר, וּמְקוֹם זֶה הַקב"ה אוֹהֵב יוֹתֵר מִכָּל הַבְּתִי כְּנִסְיוֹת וְהַבְּתִי מְדַרְשׁוֹת.

וְזוֹהוּ פְּרוּשׁ הַפִּסּוּק "אוֹהֵב הַשֵּׁם שְׂעָרֵי צִיּוֹן מִכָּל מִשְׁכְּנוֹת יַעֲקֹב" - שֶׁהַשֵּׁם אוֹהֵב מְקוֹמוֹת שְׂיֵשׁ מֶה שֶׁ"מִצִּיּוֹ" וּמִיַּחַד אוֹתָם עַל שֶׁאֵר הַמְקוֹמוֹת - וְזוֹהִי הָעֲבָדָה שֶׁבָּהֶם פּוֹסְקִים הִלָּכָה וּמִפְרָסְמִים אוֹתָהּ, יוֹתֵר מִכָּל בְּתִי הַכְּנֶסֶת הַנִּקְרָאִים "מִשְׁכְּנוֹת" כִּי בָּהֶם הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה."

"אֵז סָבֵא" אָמַרְתִּי, "הֵרִי מ'בֵּית רַבִּינוּ" יוֹצֵאת הוֹרָאָה לְכָל אֲנָשֵׁי הַדּוּר, אֵז זֶה הַמְקוֹם הָעֶקְרִי שֶׁתְּמוֹרֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ יוֹתֵר מִכָּל בְּתִי הַכְּנֶסֶת הָאַחֲרִים."

(עַכְשָׁיו הַבְּתִי לְמָה הִתְלַמִּידִים שֶׁל רַב מְקַפִּידִים לְהִתְפַּלֵּל בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ דוֹקָא, בְּשׁוֹנָה מִשְׁאָר הָאֲנָשִׁים, שְׂיֵשׁ לָהֶם בֵּית כְּנֶסֶת לְתַפְלָה וּבֵית מְדַרָּשׁ לְלִמּוּד הַתּוֹרָה, כִּי וְדֹאֵי שְׂעָדִיף לְהִתְפַּלֵּל בְּמְקוֹם שֶׁבּוֹ הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה בְּגִלְל שֵׁשׁ נִפְסָקָת הַהִלָּכָה).

"נִכּוֹן מֵאֵד", אָמַר לִי סָבֵא וְהִבִּיט בְּשִׁמְשׁ הַנוֹטָה לְשִׁקְעַ, "אֲנִי רוֹאֶה שֶׁהִגִּיעַ הַזָּמַן לְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה, עוֹד מְעַט אֲנִי נֹאחֵר אֶת הַמִּנְיָן. הַפַּעַם, אֶקַּח אֶתְכֶם לְבֵית כְּנֶסֶת מִיַּחַד, קוֹרְאִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת "שִׁף וְיִתִּיב", וְהוּא קְרוֹב יוֹתֵר מִבֵּית הַכְּנֶסֶת בּוֹ אֲנִי מִתְפַּלֵּל תְּמִיד."

"שִׁף וְיִתִּיב? זֶה "נִסְעָ וְיִשֵּׁב" בְּשִׁפָּה הָאֲרָמִית! מְעַנְיָן, מֶה הַקָּשֶׁר "נִסְעָ וְיִשֵּׁב", אֵף פַּעַם לֹא שְׁמַעְתִּי שֵׁם כָּל כֵּן מוֹזֵר לְבֵית כְּנֶסֶת", חֲשַׁבְתִּי לְעֶצְמִי. אֲנִי וְאֶלְחָנָן סִכְמָנוּ שֶׁנִּחְפַּשׁ כְּמָה שְׂיוֹתֵר מַעֲלוֹת שְׂיֵשׁ לְבֵית רַבִּינוּ עַל שֶׁאֵר הַבְּתִי כְּנִסְיוֹת וּבְתִי מְדַרְשׁוֹת.

ג'עוואג זיג פאפאס פאפא / פת ד'

הגענו במהירות לבית הכנסת. בית הכנסת היה בנוי מאבני גזית ענקיות, אבנים מסתתרות בצורה יפה מאד עם מסגרת סביב לכל אבן ואבן. למרות שהאבנים היו נראות מאד ישנות ועתיקות, זה לא הוריד מהפאר הרב שלהן. מתקרת בית הכנסת השתלשלה מנורה גדולה בעלת שמונה עשרה קנים ובה דלקו נרות של שמן זית. בכפת בית הכנסת היה ציור גדול של בית המקדש הראשון ומעליו כתוב באותיות ענקיות הפסוק "כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו".

"מענין, מה הפרוש של הפסוק הזה, ולמה דוקא את הפסוק הזה בחרו המתפללים להדגיש על הקיר - זה בכלל לא פסוק שקשור לבית כנסת", חשבתי לעצמי.

שליח הצבור אחז כבר באמצע "אשרי יושבי ביתך", אמרנו את פסוקי הקרבנות והתחלנו בתפלה, במחי נקרה המחשבה על שמו המוזר של בית הכנסת, אך נסיתי לדחות את כל המחשבות הזרות שלי.

לאחר תפלת מנחה התקנים בבית הכנסת שעור בחמש ובמשנה. ספסלי אבן סדרו סביב לקירות ועליהם הנחו מחצלאות. סבא השתתף בשעור ולא רציתי להפריע לו.

"אלחנן, אולי נשחק 'מחבואים' בחצר של בית הכנסת" פניתי לבן דודי. "בסדר, אתה תתחבא ואני אצטרך לחפש אותך" הוא אמר לי.

אלחנן התחיל לספר באותיות האל"ף-ב"ת עד אות י"ח, אני בינתיים רצתי לחצר בית הכנסת, שם בחצר ישנה באר מים ממנה דולים מים לנטילת ידיים ולנקוי בית הכנסת. אמא שלי תמיד הזהירה אותי שלא להתקרב לבארות, ולכן הלכתי לצד השני של החצר שם עמד עץ תאנה גדול ויפה שהטיל הרבה צל על החצר.

"בין ענפי האילן אוכל להסתתר בלי שאלחנן יראה אותי", חשבתי לעצמי, ומיד התחלתי לטפס על גזע העץ. נאחזתי באחד הענפים וכבר הסתתרתי למעלה.

ביום ששי לקראת הערב, לקח אותי אבא לתפס מקום באולם בו יאמר הרבי מאמר חסידות. בית הכנסת היה מלא, וכלם עומדים בדממה מחלטה וממתינים לכניסת הרבי.

ופתאום ראיתי, והנה איש לבוש בגדי לבן, וכובע שער - שטריימל - בראשו, הולך וקרב אל הבימה וישב לו על הכסא המוכן לו, וקול אדיר נשמע: וידבר כו' נשא את ראש בני גרשון גם הם כו'...

אני זוכר גם את הרגעים המרטיטים של הכניסה ל'יחידות' אצל הרבי. כשיצאנו מחדר הרבי, הצטרף אבי למעגל רקודים גדול שהיה שם, כלם שמחו ורקדו על הזכות שהיתה להם להכנס אל הרבי.

האמת שלא כל כך הבנתי למה כלם שמחים כל כך מהכניסה אל הרבי, ודוקא אז הם שמחים ורוקדים, ובכלל, מדוע נקראת הפגישה עם הרבי בשם 'יחידות'?

את השאלות האלו שאלתי את אבא. אבא שמח לשמע את השאלות והחל להסביר לי בסבלנות.

"שמעת על המשכן שבנה משה רבינו במדבר?"

"בודאי!", עניתי, "ה' צנה את משה לבנות לו בית ולהכין בו מקום לארון הברית עם הלוחות, ורק פעם בשנה היה הכהן הגדול נכנס לשם להתפלל ולהקטיר קטרת".

"ועכשיו", שאל אותי אבא, "האם כיום יש לנו בית מקדש וקדש הקדשים?"

"היום", אמרתי בעצב, "בית המקדש חרב, ואין לנו קדש הקדשים, ארון ולוחות".

"נכון", אמר לי אבא, "בית המקדש בירושלים חרב ורק

ישראל'יק פתח את הספר, שעל כריכתו החומה נראו כעת אותיות מזהבות שהרכיבו את המלה "התמים", והתחיל להקריא מתוכו כשמודי פעם הוא מוסיף הסברים ונופך משלו לספור הכתוב בשפה מרתקת:

"ספורנו מתרחש בקיץ של שנת תקצ"ב. אורחים רבים באו ללויבאוויטש כדי לשהות במחצת הרבי הצמח צדק בימי חג השבועות. ביניהם הייתי אני - כך מספר החסיד רבי אברהם דובער מהעירה באברויסק, שהיה אז בן שש.

לעולם לא אשכח את הנסיעה ההיא. יצאנו מהעיר האמיל בארבע עגלות רתומות לסוסים, אבל הן שמשו רק למנוחה מדי פעם. רב הדרך היו החסידים צועדים ברגל, שמחים וטובי לב.

חמשה ימים ארכה הדרך. במהלכה הצטרפו אלינו עוד ועוד עגלות וחסידים, כלם כלם בדרך ללויבאוויטש, וכשהגענו לעירה, כבר מנתה שירתנו כארבעים (!) עגלות והמוני חסידים הצועדים ברגל.

חכיתי על העץ בקוצר רוח לא לחנו. אחכה שיעבר את העץ, חשבתי לעצמי, ואז אקפץ מיד למטה ואספר אותו במקום בו התחלנו את המשחק. אך אלחנו לא עבר בחצר. כעבר זמן קצת נלחצתי, "מה קורה לא לחנו, למה הוא לא מגיע, הוא היה צריך לצאת מיד לחצר", חשבתי לעצמי והתחלתי לכסס את צפרני ידי. הבטתי סביב, ליד הבאר ראיתי עז. מסכנה, כנראה היא צמאה. החלטתי לרדת ולהשקות אותה במים.

ירדתי מהעץ בהסננות מה, הסתכלתי ימין ושמאל לודא שאלחנו לא נמצא בסביבה, ואז התקרבתי לכוון העז. "אני אלך מיד לחפש אדם מבגר שיביא לך קצת מים, אני לא יכל להתקרב לבאר, אמא שלי לא מסכימה לי". לחשתי לעז ופניתי לכוון בית הכנסת. בפתח בית הכנסת ראיתי נער צעיר, אולי בן שמונה עשרה. הוא היה גבוה וחביב, חיוך היה נסוך על פניו ופאותיו הארוכות התבדרו ברוח.

"תוכל לעזור לי רגע, בבקשה?" פניתי לבחור החביב. "בשמחה, במה אוכל לעזור לך?" קצת התביישתי, אבל בסוף בקשתי ממנו לדלות קצת מים בשביל להשקות את העז. יצאתי אתו החוצה לעבר החצר, אבל העז כבר לא הייתה שם. הרגשתי מאד לא נעים על כך שהוצאתי אותו החוצה ללא סבה, כנראה שקצת הסמקתי והוא שם לב לזה.

פתרון התעלומה

"אתה יודע את הספור המיוחד של בית הכנסת הזה?" הוא שאל אותי, כנראה כדי שאסיח את דעתי מהבושה. ממש בחור נחמד, הבחור הזה, חשבתי לעצמי, אך שמתי לב שהוא מחכה לתשובתי. "אהה... כן. בעצם, לא", עניתי לו, "הבית כנסת הזה נראה קצת מוזר ושוונה משאר הבתי כנסיות, השם שלו מאד מוזר, וגם - מה זה הפסוק הזה על הקיר? - זה בכלל לא פסוק שקשור לבית כנסת", טענתי.

חיו כאן. וכמו שלמדנו - השכינה גולה יחד עם היהודים!
ולכן נשיא הדור צריך לגור במקום שבו גרים רב היהו..."
קולו של המפקד נקטע באחת.

המ"פ יוסף הגיח בריצה, והודיע שעוד מעט תתקיים
פעילות מרתקת ליד הכניסה הראשית של סעונו סעונוני.
"תתאספו בדשא ליד המזכירות", הורה לנו המפקד ולמן,
והוסיף בלחישת: "אם ישאר זמן עד שתתחיל הפעילות -
אני אספר לכם ספור מענין מאד... אתם יודעים מה - אני
אביא משהו מיוחד שיספר לכם ספור!" סים המפקד תוך
כדי שחצי מהסירת (פולל אותי) כבר היו באמצע הדרך
לשם.

עשר גלויות

התישבנו במעגל על הדשא, והשארנו מקום פנוי למפקד.
כעבר חצי דקה, הגיע המפקד ולמן עם בחור שזיפי זקן
מעטרים את סנטרו, חיוך גדול מתוח על פניו, וספר עתיק
וישן תחת בית שחיו.

"תפירו", אמר המפקד, "זה ישראל'יק". ישראל'יק לא
המתין, ושאל אותנו: "מי יודע לכמה מקומות גלתה
ליובאוויטש? כלומר - כמה מקומות עברו רבותינו נשיאנו
מאז שהיו בעירה ליובאוויטש, עד שהגיעו לאמריקה?"

"שבע!" "ארבע!" "חמש!", העלו הנחושים מכל עבר.
"לא לנחש סתם!" הורה ישראל'יק. "עשר גלויות גלתה
ליובאוויטש", ענה בעצמו את התשובה.

"זה כמו שהסנהדרין גלו לעשרה מקומות", הפגין לו'יק
את בקיאותו. האמת היא שעכשו זה לא חכמה, כי לא זמן
קראנו את זה בחוברת הלמודים "המקדש שלנו".

"רוצים לשמע את הספור?" שאל ישראל'יק, "בטח!" ענינו
יחד.

שם עמד לוח שיש גדול עליו היה חקוק ספורו של בית הכנסת, קצר ומענין...

"הפסוק הזה קשור לבית הכנסת הזה, או יותר נכון - לספורו היחודי..."
אמר הבחור הנחמד בקול מסתורי, ולקח אותי ליד הכניסה לחצר, שם
עמד לוח שיש גדול עליו היה חקוק ספורו של בית הכנסת, קצר ומענין.

"תקרא את זה", הוא אמר לי, "זה מאד יענין אותך". התחלתי לקרא
בשקיקה: "בית כנסת זה נבנה כאחת עשרה שנה לפני חרב בית המקדש
הראשון, כאשר גלתה יהודה לבבל. יכניה מלך יהודה לקח עמו חלק מאבני
בית המקדש ומעפר הר הבית ובאמצעותם נבנה בית כנסת זה, לקים מה
שנאמר "כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו". וקראנו לבית כנסת
זה "שף ויתב", לומר, שבית המקדש נסע וישב פה בבבל".

"וואו, ממש מענין!" כמעט צעקתי, "עכשו אני מבין מה הן האבנים
הגדולות והעתיקות האלו, ומהו הפסוק הרשום בכפת בית הכנסת, ובכלל
מה זה השם המוזר שלו, שהוא בעצם בכלל לא מוזר, זה מבטא את הכמיהה
והצפייה לבית המקדש, והשמחה שגם היום יש לנו מקדש מעט".

תש"ר ה'תשע"ב, בית משיח 770, ברוקלין ניו יורק.

"הרבנתי את ראשי על ידי ונרדמתי, כשחיוך מאשר נסוך על פני. שמחתי שאני לפעמים מתפלל בבית המקדש יחד עם מלך המשיח שלנו". המפקד זלמן סגר את חוברת הלמודים המעניינת שהפיק משרד הלמודים השנה ופנה אלינו.

המפקד זלמן הוא לא סתם מפקד, הוא משהו מיוחד, תמיד בשעורים הסירתיים הוא שואל אותנו שאלות מיוחדות ומספר לנו ספורים חסידיים לאחר השעור.

"נו, מהו המקום שהוא תמורת בית המקדש שבו השכינה שורה ובו יתגלה מקדש העתיד?" שאל המפקד זלמן. "בית הכנסת של רב בסורא...", עניתי בהלצה. כל חילי הסירת פרצו בצחוק וגם המפקד הבליע חיוך.

"סתם צחקתי", אמרתי, "ברור שהמקום הזה זה סעוען סעוענטי, כי כאן נמצא הרבי שליט"א שהוא נשיא הדור והוא המשיח".

"שמוליק - עשר נקודות!", אמר לי המפקד וטפח לי קלות על שכמי.

"אז היום, זה שקוראים לסעוען סעוענטי "בית רבינו שבבבל" זה רק לרמז שזה הבית של הרבי שבחוץ לארץ, אבל באמת זה באמריקה, ולא בבבל", אמר לוי'ק הבקיא.

"למה באמת הרבי בחר לגור דוקא באמריקה?", שאל מענדול.

"כי בזמן השואה", התפרץ שוב לוי'ק, "הרבי הריי"צ ברח מגרמניה לאמריקה, ואחר כך הרבי שליט"א נסע למקום שהרבי הריי"צ היה שם".

"אבל למה הרבי הריי"צ ברח דוקא לאמריקה? בכלל, מה? הרבי מגבל במקומות? הרבי מחליט מה יהיה בעולם!" הוסיף מענדול להקשות.

"הסבה שהרבי הריי"צ בחר לגור דוקא באמריקה", הסביר המפקד, "היא מפני שבאותו הזמן הרבה יהודים עברו לגור כאן באמריקה ורב היהודים

השכינה הגולה

הבחור החביב התישב על גדר האבן שתחת עץ התאנה ורמז לי לשבת לידו. "חמודי, איך קוראים לך?" שאל אותי. "יוחנן", עניתי, "ולך?" שאלתי, "המנונא", הוא ענה בפשטות.

"המנונא", התחלתי לשאל, "סבא שלי אמר לי, שהיום, בזמן הגלות, כשבית המקדש חרב, אז בית רבינו שבבבל הוא המקדש מעט העקרי שלנו, וכאן - בלוח השיש, כתוב שבית המקדש נסע וישב בבית הכנסת הזה - שף ויתיב שבעיר נהרדעא ולא בבית הכנסת של רב שבסורא".

"לפני שאענה לך, אולי כדאי שתשתה קצת, חם היום ולא כדאי שתתיבש מחם השמש". המנונא לקח כד חרס קטן ומלא בו מים ממי הבאר. ברכתי "שהכל נהיה בדברו" ושתייתי לרוייה. המנונא התחיל לספר לי על ההיסטוריה של הגלויות בהן היה עם ישראל, ספור ארך ומרתק: "מה מיוחד כל כך בבית המקדש?" הקדים המנונא, "פשוט מאוד", עניתי, "שם הקב"ה משרה את שכינתו!" "אבל הקב"ה נמצא בכל מקום בעולם, לא רק בבית המקדש", שאל המנונא.

האמת היא, שכאן קצת הסתבכתי ולא ידעתי מה לענות לו. זכרתי שסבא הסביר לי את זה פעם, אבל לא זכרתי מה הוא הסביר. המנונא לא השאיר אותי ללא מענה, והוא המשיך מיד: "הקב"ה אמנם נמצא בכל העולם, אבל לא בכל מקום הוא מתגלה. במקום קדוש, כמו בית כנסת, השם מתגלה יותר מאשר סתם ברחוב. והגלוי הזה נקרא "שכינה". בבית רבינו יש גלוי עוד יותר נעלה, אבל בבית המקדש היה הגלוי שכינה הכי נעלה בעולם, נכר שהשכינה שורה שם לפי הנסים הרבים שהתרחשו שם".

"והיום בזמן הגלות, השכינה שהיתה בבית המקדש נמצאת בבית רבינו שבבבל", אמרתי בקול.

"נכון מאוד", הוא אשר את דברי, והמשיך: "אתה יודע יוחנן, עוד לפני שנבנה בית המקדש, בכל מקום שבני ישראל היו, היתה השכינה אתם. כבר במצרים - שהיתה מקום טמא מאד, היתה התגלות מיוחדת של השכינה לבני ישראל. וגם אחר כך - בחרבן בית ראשון, כשכל היהודים גלו לבבל - השכינה שהיתה בבית המקדש גלתה אתם גם כן לבבל. כאן, לבית הכנסת שף ותיב, וחכמינו אמרו שלכל ארץ שבני ישראל גולים במשך הדורות, השכינה גולה איתם ונמצאת איתם באותה הארץ".

"אבל", המשיך המנונא, "היו עוד בתי כנסיות שהשכינה שרתה בהם באפן מיוחד כמו בבית המקדש". "אלו בתי כנסת?" שאלתי. "על בית המדרש של עזרא הסופר שמעת?" "איפה זה?" שאלתי, "בית הכנסת של עזרא הסופר היה בין הוצל ונהרדעא, ובו שרתה השכינה באפן מיוחד", השיב המנונא, והמשיך: "גם בית הכנסת שבהוצל זכה שתשרה בו אחר כך השכינה - רק בגלל שהוא היה הכי קרוב לבית המדרש של עזרא הסופר".

"פעם אחת", ספר המנונא, "כאן בבית הכנסת, היה קשה למתפללים לסבל את עצמת הגלוי שהיה בבית הכנסת והם הצרכו לצאת ממנו החוצה, כי בבתי כנסת מסימים יש גלוי נעלה יותר משאר הבתי כנסת".

אחד יחיד ומיוחד

"אז אולי השכינה מתגלית באפן מיוחד בכמה בתי כנסת מיוחדים כמו שאמרת ממש באותו הזמן?" שאלתי.

"לא. אני שמעתי במפרש בבית המדרש בשם אחד האמוראים, שלאחר חרבן בית המקדש הקב"ה בחר מקום אחד, יחיד ומיוחד, שבו תשרה השכינה באפן מיוחד".

"כמו בית המקדש", הסביר המנונא, "שהיה דוקא במקום אחד עליו נאמר בפסוק 'המקום אשר יבחר השם', כך המקום שתמורת בית המקדש צריך להיות במקום אחד דוקא. בעבר היה זה בנהרדעא, אחר כך בהוצל, והיום זה בסורא - בבית רבינו שבבבל. ובגלל ששם שורה השכינה, משם גם רב

"אבא שלי אמר לי, שנשיא הדור כולל בנשמתו את כל נשמות הדור, ולכן השכינה נמצאת בביתו, ומשם היא נמשכת לכל בתי הכנסת שבכל העולם", נסיתי להפגין קצת מהידע שלי.

"ישנה עוד מעלה מרכזית בבית רבינו" אמר חמא, הבחור הצעיר, "המעלה הזו היא דוקא מכיון שבית רבינו, שהוא המשיח, נמצא בחוץ לארץ. דוקא מכאן נשיא הדור יכול להכין את כל העולם לגאולה כי הוא משפיע גם בחוץ לארץ חיות של קדשה".

"מבית רבינו נתנים כחות להאיר את חוץ לארץ ולעשות ממנו מקום קדוש כמו ארץ ישראל, על ידי זה ששבונוים בית כנסת בכל ארץ וארץ, נמשכת קדשה מבית רבינו לאותו בית כנסת, ומשם לכל אותה ארץ. וכשבני ישראל יסימו להאיר ולהכין את כל העולם - תבא הגאולה, ואז הקדשה של ארץ ישראל תתפשט בכל הארצות שכבר יהיו מוארות ומוכנות לקדשה הזו, ולכן כתוב: 'עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות'".

חמא נשם נשימה ארוכה והמשיך: "מכיון שעקר ענינו של בית רבינו שבבבל זה להכין את העולם לגאולה, לקבץ את כל בתי הכנסת ולקבועם בארץ ישראל מחברים לבית המקדש, זה עוד סבה שדוקא בו יתגלה בית המקדש ומשם הוא ישוב ביחד אתו לירושלים", סים את דבריו.

הבטתי מעבר לחלונות הזכוכית הגדולים, וראיתי אור חלש בוקע מאחורי אחד ההרים. תרנגול שהיה בחצר המלון החל לקרא בקול. "הנותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה" ברכתי. העיפות גברה עלי. רבוי הלמוד ביומים האחרונים על המקדש שלנו בזמן הגלות ועל מלך המשיח, קצת עיפו אותי. הרכנתי את ראשי על ידי ונהרדמתי, כשחיוך מאשר נסוד על פני. שמחתי שאני לפעמים מתפלל בבית המקדש יחד עם מלך המשיח שלנו.

שְׁבִדְדוֹר שְׁלוֹ יִזְכּוּ וַיְהִיו רְאוּיִים לְגֵאֲלָה - הוּא יִגְאֹל אוֹתָם. הַשֵּׁם יִתְגַּלֶּה אֵלָיו וַיּוֹרֶה לוֹ לָלֶכֶת וּלְגֹאֵל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִהַגְלוֹת. הַצַּדִּיק הַזֶּה הוּא נָשִׂיא הַדּוֹר, וּבְכָל דּוֹר חֲכָמִים מְשַׁעְרִים מִיָּהוּ. אֶחָד מֵאֵלֶּה שֶׁהָיוּ רְאוּיִים לִהְיוֹת מְשִׁיחַ, הָיָה אוֹתוֹ צַדִּיק מִפְתָּחָה שֶׁל רוֹמִי, אֲבָל הַיּוֹם הַמְּשִׁיחַ הוּא..."

"הַמְּשִׁיחַ הוּא רֵב - רֵבִינוּ שְׁבַבְבֵּל, כִּי הוּא נָשִׂיא הַדּוֹר!" קָרָאתִי בְּהִתְרַגְּשׁוֹת, כְּאִלּוּ מְצֵאתִי אוֹצָר גָּדוֹל שֶׁל יְהוֹלָמוֹת.

"נִכּוֹן מְאֹד" אֲשֶׁר הִבְחֹר אֶת דְּבָרֵי וְשֵׁאל: "וְאַתָּה יוֹדֵעַ כִּיצַד יוֹדְעִים שְׁדוּקָא נָשִׂיא הַדּוֹר הוּא הַמְּשִׁיחַ?" נִעֲנַעְתִּי בְּרָאשִׁי לְשִׁלִּילָה, וְהוּא הִסְבִּיר לִי: "רֵב אָמַר עַל רֵבִי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא, שֶׁהָיָה נָשִׂיא הַדּוֹר, שֶׁהוּא הָיָה הַמְּשִׁיחַ שֶׁל הַדּוֹר שְׁלוֹ, וּמִכָּאֵן אָנוּ לוֹמְדִים שְׁבַבְל דּוֹר, נָשִׂיא הַדּוֹר הוּא הַמְּשִׁיחַ. וְדָבָר נוסף: כְּשֶׁצַּדִּיק אוֹמֵר מְשִׁיחַ עַל צַדִּיק אֲחֵר, הוּא פּוֹסֵק אֶת זֶה גַּם עַל עֲצָמוֹ, וּבְמִילָא רֵב פֹּסֵק עַל עֲצָמוֹ שֶׁהוּא הַמְּשִׁיחַ, בְּנוֹסָף לַכֵּךְ שֶׁרֵב הוּא נָשִׂיא הַדּוֹר הַיּוֹם."

"לְמַדְתִּי בְּמַתִּיבְתָּא מְשִׁיחַ דּוֹמָה", אָמַרְתִּי לוֹ, "לְמַדְתִּי, שְׁכַשְׁאָדָם רוֹאֶה מַעֲשֵׂה לֹא טוֹב בְּחִבְרוֹ, וְהוּא חוֹשֵׁב שְׁמַגִּיעַ לוֹ עֵנֶשׁ מְסִים, בְּמִילָא הוּא פּוֹסֵק עַל עֲצָמוֹ שֶׁגַּם לוֹ מַגִּיעַ אוֹתוֹ הָעֵנֶשׁ אִם יַעֲשֶׂה אֶת הַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה, אֲזַי בְּטוֹחַ שְׁכַכָּה זֶה גַּם לְצַד הַשָּׁנִי, לְצַד הַטּוֹב, שְׁכַשְׁצַדִּיק פּוֹסֵק עַל הַשָּׁנִי דְּבָר טוֹב הוּא פּוֹסֵק אֶת זֶה גַּם עַל עֲצָמוֹ."

נִזְכַּרְתִּי בְּאֲחִי בְּנִימִיו, שְׂאוּהֵב לְדַמוֹת וּלְקוֹשֶׁר בֵּין דְּבָרִים, בְּפַעַם הַזֹּאת גַּם אֲנִי הִצְלַחְתִּי. אוֹלֵי זֶה מְשִׁיחַ מְשַׁפְּחָתִי אֲצַלְנוּ לְקוֹשֶׁר בֵּין דְּבָרִים, אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ.

מְכִינִים אֶת הָעוֹלָם לַגְּאוּלָּה

נֵר הַחֵלֶב שֶׁעָמַד עַל הַשְׁלָחַן הִחַל לְהִשְׁמִיעַ קוֹלוֹת דְּעִיכָה, הַשְׁלָהֶבֶת הִחֲלָה לְהִתְנַעֵנֵעַ בְּחִזְקָה, עַד שֶׁכָּבְתָהּ וּפֶס דְּקִיק שֶׁל עֵשׂוֹן הִחֵל לְהִתְמַר כְּלָפִי מַעֲלָה. הִשְׁתַּעַלְתִּי קוֹלוֹת, חֹשֶׁךְ מַחְלֵט שָׁרַר בְּלוּבֵי הַמְּלוֹן. אֶחָד הַבְּחוּרִים הוֹצִיא נֵר נוסף מִתִּיקוֹ, הוּא הַקִּישׁ בְּשִׁתִּי אֲבִנִי בְּזֵלֶת מְסַפֵּר פְּעָמִים עַד שֶׁיֵּצֵא נִיצוֹץ שֶׁל אֵשׁ, אֵתוֹ הוּא הַדֹּלִיק אֶת הַנֵּר. הֵייתִי קֹצֵת עֵינִי וּפְהִקְתִּי בְּשִׁקָּט.

מִפִּיץ אֶת הַתּוֹרָה לְכָל הַיְּהוּדִים."

"יִוְחָנָן!" קָרָא לְעֵבְרִי אֶלְחָנָן שֶׁהָיָה פְּתָאוֹם מְאִיפָה שֶׁהוּא.

"אִיפָה הֵייתָ? חֲפִיתִי לֵךְ הִרְבָּה זְמַן", אָמַרְתִּי לוֹ וְהִמְשַׁכְתִּי "נִכּוֹן רֵצִינוּ לְמַצָּא עוֹד כְּמָה מַעֲלוֹת לְבֵית רֵבִינוּ שְׁבַבְבֵּל? - אֲזַי הִבְחֹר הַזֶּה גֵּלָה לִי כְּמָה סוּדוֹת, הַפְּסָדָת שֶׁלֹא הֵייתָ כָּאֵן."

"וְאַתָּה גַּם כֵּן הַפְּסָדָת שֶׁלֹא בָּאת אִתִּי", קָרָץ לִי אֶלְחָנָן. - "כְּמָה, גַּם לֵךְ יֵשׁ הַפְּתָעוֹת?" - "בֹּא, בֹּא תִשְׁמַע".

הוֹדִיתִי לְהִמְנוֹנָא עַל דְּבָרָיו וְנִפְרַדְתִּי מִמֶּנּוּ לְשָׁלוֹם.

ז'א' פ'כ'ס'א פ'א'ר'ח'פ'י'ם / פ'ר'ן' א'

"אַלְחָנֹן, עֲדִינוּ לֹא סִפְרָתְ לִי אִיפֹה הִיְיִתָּה. הִתְחַבַּאתִי בְּעֵץ הַתְּאֵנָה הַגָּדוֹל וְחִכִּיתִי לָךְ הַרְבֵּה זָמַן, לָמָּה לֹא בָאתָ לְחַפֵּשׂ אוֹתִי?" שְׁאַלְתִּי אוֹתוֹ בְּתִרְעָמַת.

קִצַּת כְּעֶסְתִּי עָלָיו, אָבֵל מְאֹד שִׁמְחָתִי כְּשִׁבְסוּף הוּא הִגִּיעַ וְעִכְשָׁו אוֹכֵל לִסְפֹּר לּוֹ אֶת הַגְּלוּיִים הַחֲדָשִׁים שְׁלִי, וְגַם לְשִׁמְעַם מֶה הוּא מַצָּא.

"סְלִיחָה יוֹחָנָן, אֲנִי אֶסְפֹּר לָךְ מֶה קָרָה: לְאַחַר שְׁסִימָתִי לִסְפֹּר עַד אוֹת י"ח, יִצְאָתִי מִחוּץ לְחֶצֶר שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת וְרֵאִיתִי אוֹתְךָ מִרְחוֹק רֶץ לְעֵבֶר הַשּׁוֹק וּמִנְסָה לְהִתְחַבֵּא מֵאַחֲרָי אֶחָד הַדּוֹכָנִים. רָצָתִי אַחֲרֶיךָ, צִעַקְתִּי לְעֵבֶרְךָ וְהִמְשַׁכְתִּי לָרוֹץ.

עַד שֶׁכָּבַר הַגְּעֵתִי לְשׁוֹק, לֹא רֵאִיתִי אוֹתְךָ. חִפְשָׁתִי בְּעֵינַי סְבִיב, וּפְתָאוֹם רֵאִיתִי אוֹתְךָ בְּסוּף הַסְּמִטָּא הָרֵאשׁוֹנָה מִיָּמִין, רָצָתִי לְשֵׁם אָבֵל לֹא תִפְסְתִּי אוֹתְךָ. לְפִתְעָה רֵאִיתִי אוֹתְךָ לִיד הַדּוֹכָן שֶׁל יוֹסֵף הַקָּצֵב, כְּשֶׁרָצָתִי לְשֵׁם, הִתְנַהַגְתִּי בְּפִזִּיזוֹת, וּבְטָעוֹת נִתְקַעְתִּי בְּסֵל הָעֶגְבָּנִיּוֹת שֶׁל יִכְבֵּד הַזִּקְנָה.

אֵל תִּשְׁאָל מֶה קָרָה, כָּל הָעֶגְבָּנִיּוֹת שָׁלָה נִשְׁפְּכוּ וְהִתְפָּזְרוּ, וְאֲנִי הִחֵלְקָתִי וְהִשְׁתַּטַּחְתִּי עַל הָרִצְפָּה, יִכְבֵּד הַזִּקְנָה הִתְחִילָה לְצַעֵק עָלַי בְּקוֹלִי קוֹלוֹת, הַרְבֵּה אֲנָשִׁים הִחֲלוּ לְהִתְאַסֵּף סְבִיבִי, כְּמָה מֵהֶם נָסוּ לְהִרְגִיעַ אֶת יִכְבֵּד הַזִּקְנָה וְכְמָה מֵהֶם נָסוּ לְעֹזֵר לִי לְקוֹם. לְחִי הַסְּמִיקוּ כְּמוֹ עֶגְבָּנִיָּה, וְלֹא יִדְעָתִי מֶה לַעֲשׂוֹת.

פְּתָאוֹם רֵאִיתִי אוֹתְךָ. אֵתָּה יִצְאָתָּ מֵאַחֲרָי אֶחָד הַדּוֹכָנִים וְהִתְקַרְבָּתָ לְכוּנִי. מִמֶּשׁ כְּעֶסְתִּי עָלֶיךָ, חֲשַׁבְתִּי לְעֲצָמִי "לָמָּה קָרָה לִי כָּל הַסְּפּוֹר הַזֶּה?"

כְּשֶׁהִתְקַרְבָּתָ אֵלַי גִּלִּיתִי שֶׁזֶה בְּכָלֵל לֹא הִיְיִתָּה אֵתָּה וְכָל הַמִּרְדָּף הַזֶּה הָיָה אַחֲרֵי יְדִידָהּ - הַבֵּן שֶׁל אִסִּי מוֹכֵר הַתְּבַלִּינִים - שֶׁמֶאֱדַד דּוֹמָה לָךְ וַיֵּשׁ לוֹ אוֹתָהּ כְּתַנָּת כְּמוֹ שְׁלֶךְ.

יְדִידָהּ עֹזֵר לִי לְקוֹם. הוּא לָקַח אוֹתִי לְדוֹכָן שֶׁל אָבָא שְׁלוֹ, שֵׁם שְׁטַפְתִּי אֶת כְּתָמִי הָעֶגְבָּנִיָּה שְׁנוֹתָרוּ עַל כְּתַנָּתִי. יְדִידָהּ הֵבִיא לִי מֵאָבָא שְׁלוֹ

רַק תְּחַבֵּשֶׁת אֶחָת, כְּדֵי שְׂאֵם הַשֵּׁם יִבְקֹשׁ מִמֶּנּוּ לְלַכֵּת לְגָאֵל אֶת עַם יִשְׂרָאֵל הוּא לֹא יִצְטָרֵךְ לְהִתְעַכֵּב בְּכְדֵי לְסִיִּם לְקִשּׁוֹר אֶת כָּל הַתְּחַבּוּשׁוֹת וַיּוֹכֵל לְבֹא מִיָּד.

ר' יְהוֹשֻׁעַ לֹא הִתְמַהֵּמָה וְהִלָּךְ לְפִתַּח הָעִיר רוֹמִי. הוּא פָּגַשׁ שָׁם אֶת הַמְּשִׁיחַ עַל פִּי הַסִּימָנִים שֶׁקִּבֵּל, וְשָׁאֵל אוֹתוֹ מִתִּי הוּא כָּבַר יָבֵא. עָנָה לוֹ הַמְּשִׁיחַ: "הַיּוֹם". שָׁמַח רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שִׁמְחָה גְּדוֹלָה וְחֹזֵר לְעִירוֹ.

לְמַחֲרָתָ, כְּאֲשֶׁר הוּא רָאָה שֶׁמְּשִׁיחַ לֹא הִגִּיעַ, הוּא שָׁטַח אֶת פְּלִיאָתוֹ לְפָנָי אֲלֵיהוֹ הַנִּבְיָא. וְאֵתָּה יוֹדֵעַ מֶה אֲלֵיהוֹ עָנָה לוֹ? סִיִּם הַבְּחוֹר בְּשִׁאֲלָה.

"לֹא, אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ" עֲנִיתִי.

"אֲלֵיהוֹ עָנָה לוֹ, שֶׁמְּשִׁיחַ הִתְכַּוֵּן לְפִסּוֹק "הַיּוֹם" - אִם בְּקוֹלוֹ תִשְׁמָעוּ", כְּלוּמָר שֶׁמְּשִׁיחַ יָכֹל לְבֹא בְּכָל יוֹם אִם רַק נִשְׁמָע בְּקוֹלוֹ שֶׁל הַקֵּב"ה". סִיִּם הַבְּחוֹר אֶת סְפּוּרוֹ הַמִּרְתָּק.

"גַּם אֲנִי רוֹצֶה לְרִאֲוֹת אֶת מְשִׁיחַ. חֲבֵל שֶׁאֲנִי לֹא יָכֹל לְנִסּוֹעַ לְפִתַּח שֶׁל רוֹמִי לְרִאֲוֹת אוֹתוֹ", אָמַרְתִּי קִצַּת בְּעֶצֶב.

הַבְּחוֹר הַמְּבַגֵּר, שֶׁאֲגַב אָמַר לִי שֶׁשְּׁמוֹ אוֹשַׁעֲיָא, הַנִּמְיָךְ אֶת קוֹלוֹ וְאָמַר בְּקוֹל צוֹפֵן סוּד "אֵתָּה בְּאֵמַת יָכֹל לְרִאֲוֹת אֶת מְשִׁיחַ! סַע לְסוּרָא וְתִרְאֶה אוֹתוֹ שָׁם".

"מֶה? הַמְּשִׁיחַ נִמְצָא בְּסוּרָא? אֲנִי חָיִב לְרִאֲוֹת אוֹתוֹ", קִפְצָתִי בְּשִׁמְחָה. כְּמָה הַפְּתָעוֹת יְכוּלוֹת לִהְיוֹת בְּיוֹם אֶחָד, רַק גִּלִּיתִי שֶׁבְּעִיר שְׁלִי נִמְצָא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל זְמַנֵּנוּ, וְכָבַר אֲנִי מִגְּלָה שֶׁשָּׁם נִמְצָא מְשִׁיחַ בְּכַבּוּדוֹ וּבְעֶצְמוֹ!

נְשִׂיא הַדּוֹר הוּא הַמְּשִׁיחַ

"בְּכָל דּוֹר", הַמְּשִׁיחַ הַבְּחוֹר, "כָּבַר מִהֲרַגַע הָרֵאשׁוֹן שֶׁנִּחְבַּר בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, יֵשׁ צָדִיק אֶחָד שְׂרָאוּי לִהְיוֹת הַמְּשִׁיחַ אָבֵל לֹא בְּטוֹחַ שֶׁהוּא בְּאֵמַת יִגָּאֵל אֶת עַם יִשְׂרָאֵל. רַק אִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

קצת שקדים, אגוזים ומיני מתיקה שבדרך כלל המוכרים והתגרים מחלקים לילדים.

"אתה מרגיש טוב?" שאל אותי ידידיה. "ברוך השם, יותר טוב ממקודם", עניתי לו.

"קודם", הסברתי לידידיה, "כשכל האנשים נקהלו סביבי ויכבד הזקנה צעקה עלי, הרגשתי מאוד לא נעים, רציתי לקום ולברח אבל מאוד התבישתי לזוז. ובכלל נזכרתי שאינני יודע את הדרך בחזרה לבית הכנסת לאחר שהסתבכתי בין הדוכנים, חשבתי לעצמי "הלואי והשם יצמיח לי עכשו כנפים ואוכל לרחף באויר, לראות מלמעלה את הדרך לבית הכנסת ולעוף לשם כמה שיותר מהר", ואז אתה הגעת והצלת אותי".

ידידיה הוא ממש טוב לב, הוא הסכים לקחת אותי ממש עד לבית הכנסת, "נכון רצית שהשם יצמיח לך כנפים שתוכל לרחף באויר?", שאל פתאום ידידיה, וענה בלי לחכות לתשובה: "קראתי בספר ישעיה שבגאלה כל היהודים יוכלו לרחף באויר! כל שבת וראש חודש עננים יקחו את כל היהודים מכל העולם ויביאו אותם לירושלים, לבית המקדש".

"איזה יפוי" אמרתי בהתרגשות. בדמיוני ראיתי את המשפחה שלנו מתאספת בבית של סבא, לאחר שיצאנו מסוכרא לנהרדעא על העננים, ללא צורך ברכיבה על חמורים במשך כמה שעות ארוכות. את כל הספורים שסבא ספר לנו על בית המקדש השני תארתי לעצמי בבית המקדש השלישי. תארתי את הסנהדרין שיפיעו את התורה לכל יהודי העולם. הם ישובו קרוב מאוד למקום המזבח, והרבה עשר וכבוד יפארו את בית המקדש.

"מה עם כל המקומות אליהם גלו הסנהדרין? ומה עם בית

ראיתי שלא אוכל להרדם בזמן הקרוב, התישבתי על כסא ליד שני הבחורים והקשבתי לספור...

ראיתי שלא אוכל להרדם בזמן הקרוב, אז הסכמתי לשמע את ספורו של ר' יהושע בן לוי. התישבתי על כסא ליד שני הבחורים והקשבתי לספור.

"רבי יהושע בן לוי הוא אמורא שחי היום בדרום ארץ הקדש בעיר לוד. פעמים רבות הוא זוכה שאלהו הנביא מתגלה אליו ולומד אתו סתרי תורה. באחת הפעמים שאלהו נגלה אליו, בקש ממנו ר' יהושע שיגלה לו מתי יהיה זמן ביאת המשיח, ואלהו הנביא ענה לו שילך לשאל את המשיח בעצמו.

אלהו גם הסביר לו כיצד ימצא את המשיח. המשיח יושב בפתח העיר רומי, במקום בו יושבים העניים, והוא יושב יחד עם עוד הרבה עניים שכלם סובלים מפצעים בגופם. אלהו נתן לו גם סימן לזהוי המשיח. הוא גלה לו שכל המצרעים מורידים את כל התחבושות מעל הפצעים שלהם, מנקים ומטפלים בפצעים, ואז חובשים את הכל בחזרה. אבל מלך המשיח, היות והוא משתוקק לגאל את עם ישראל, הוא קושר בכל פעם

אל תשאל מה קרה, כל העגבניות שלך נשפכו והתפזרו, ואני החלקתי והשתטחתי על הרצפה...

רבינו שמשם הוא מפיץ תורה לכל העולם? לא יתכן שהם ישארו רחוק בחוץ לארץ", חשבתי בראשי. לאחר ששתפתי את ידידיה במחשבותי, הוא הסביר לי: "בגאולה כל הבתי כנסיות ובתי מדרשות יעקרו ממקומם שבחוץ לארץ ויקבעו בארץ ישראל, צמוד לבית המקדש. ביחד עם כל הבתי כנסיות, יהיה בית המקדש בגן ענק מאד, בגדל של כל ירושלים, וירושלים עצמה תהיה בגדל של כל ארץ ישראל שתהיה בגדל של כל העולם". סים ידידיה את דבריו.

ראשון בתור

"יוחנן, אתה קולט מה זה?" העיר אותי פתאום אלחנן מהמחשבות העמקות על תאור בית המקדש הגדול והמפא, "זה הולך להיות משהו עצום".

"אם ככה, אלחנן", קפצתי ממקומי, "אם כל הבתי כנסיות יתחברו לבית המקדש ויהיו חלק ממנו, אז היום כל בית כנסת הוא ממש חלק מבית

"ר' יהושע בן לוי לא אמר את זה!" שמעתי לפתע קול מלובי המלון. חבל, יכלתי להמשיך לציר בראשי את הגאולה, אבל הקול הזה הקיץ אותי מחלומותי. הרמתי את הראש והבטתי לעבר הלובי. היתה דממה מחלטת. שמעתי רק את קולו של צרצר שהסתובב באזור, אך כעבר רגע שמעתי שוב את הקול, היה זה קול צעיר של משהו שיושב ולומד תורה. ירדתי מעל התנור והתקרבתי למקום הלמוד. ישבו שם שני בחורים שזקן קטן עטר את פניהם. הם היו שקועים בלמוד ולא רציתי להפריע להם. התקרבתי לאט ובשקט, אבל אחד מהם שם לב אלי וקרא לי להתקרב.

נגשתי קצת בהסנות, הם שאלו אותי לשמי ועניתי להם, הם ספרו לי שהם לומדים תורה בעיר פומפדיתא והם נוסעים לסורא עם כל תלמידי הישיבה לכבוד ה'ירחי כלה' שמתקיימים בשבועות הקרובים. זוהי הסבה שהמלון היה מאכלס הפעם באפן מיוחד.

לא היה צורך להסביר לי מהם 'ירחי כלה'. כל ילד בסורא ידע היטב, שפעמים בשנה, בתקופת הקיץ ובתקופת החורף, מתכנסים כל חכמי ישראל ותלמידי החכמים לבית מדרשו של רב בסורא, ועוסקים שם בלמוד תורה ובדיונים הלכתיים שנוגעים לצרכי הצבור. העיר מתמלאת אז במאות תלמידי חכמים, וקול התורה נשמע בכל פנה.

פגישה עם משיח

"מה אתם לומדים?" שאלתי.

"דברי תורה שאמר רבי יהושע בן לוי" ענה לי המבגר מביניהם.

"רבי יהושע בן לוי? מי זה?" שאלתי בסקרנות. "אם יש לך כח לשבת אתנו ולהקשיב, אני מוכן לספר לך" אמר הבחור הצעיר.

אני ובנימין הסתכלנו אחד על השני. ידענו שיתכן שאחד מאתנו יצטרך לותר על המטה, אבל החלטתי לא לריב אתו. אבא ואמא מספיק עיפים כדאי לי לותר לו. 'אולי בזכות זה נזכה שבית המקדש ירד משמים' חשבתי לעצמי. בינתיים אבא הלך לברר מהו החדר שלנו, כשהוא חזר התברר שאחי יצטרכו לישן על הרצפה בחדר ואילו לי לא נשאר מקום גם על הרצפה ואני אצטרך לישן על גבי תנור האבן הגדול שהיה בלובי של המלון. בתחלה קצת נעלבתי, 'למה דוקא אני צריך להפסיד?' חשבתי לעצמי, אבל במחשבה שניה חשבתי שזו חויה שאין כמוה. הרבה פעמים יצא לי לישן כאן על מטה במלון ואף פעם לא ישנתי על התנור. בטח יהיה לי חם וטוב הלילה.

כלם נשכבו לישן בחדר. אמא נתנה לי עוד תאנה לפני השנה, אמרתי קריאת שמע, מלאתי ספל מים לנטילה בבקר וטפסתי אל מרומי התנור, שם נשכבתי והתענגתי על החום הנעים.

דמיון פורה

לא הצלחתי להרדם. חשבתי על כל מה ששמעתי בבית של סבא. בדמיוני ראיתי את הסנהדרין בבית המקדש לומדים תורה ומתנוכחים על פסק ההלכה, כמו שראיתי אז בבית המדרש אליו סבא לקח אותי. הרגשתי שהשכינה שורה שם, הכל טוב ורגוע. ופתאום, משום מקום צץ לו טיטוס הרשע עם חנית בידו ואחריו רבבות חילים נכנסים למקדש, הורסים אותו ומעלים אותו באש. היהודים גולים מארץ ישראל לבבל, משפלים וכואבים, ויחד אתם יורדת לבבל גם השכינה. הרב של כל היהודים בונה בית כנסת בבבל והשכינה שורה שם. כעבר שנים, כשהוא נפטר, השכינה עוברת למקום אחר עד שבסוף היא מגיעה לעיר סורא. לפתע נשמעת תקיעת שופר רמה, אור בהק מאיר בשמים, כל היהודים מכל העולם מסתכלים כלפי מעלה, ואז, בית המקדש השלישי, בגין גדול ומפאר, יורד משמים בלהבות אש, הוא מתחבר לבית רבינו שבבבל - הבית של רב בסורא, ומשם במהירות הם עוברים לירושלים, יחד עם כל בתי הכנסת שמעופפים באויר מכל העולם לעבר ירושלים. עננים לבנים ואחרים אוספים את כל היהודים מכל העולם, וגם הם ממהרים לכוון ירושלים...

המקדש השלישי.

"ממש כך, תפסת את הנקדה!" עקץ אותי אלחנן, שכבר הבין זאת מקודם.

"אלחנן", שאלתי, "כמה בתי כנסת נראה לך יהיו מחברים לבית המקדש, לפחות חמש מאות, נכון?" - "לדעתי לא פחות משבע מאות".

"אבל אי אפשר שכל בתי הכנסת יהיו מחברים ממש לבית המקדש, הרי יש יותר מדי בתי כנסת, חייבים לומר שחלק יהיו מחברים ממש לבית המקדש וחלק יהיו מחברים דרכם לבית המקדש, אז מהם בתי הכנסת הראשונים שיתחברו לבית המקדש ואלהם יהיו מחברים כל שאר הבתי כנסיות?"

"בטח החבור יהיה לפי סדר החשיבות, שבתי הכנסת החשובים ביותר יתחברו ישר לבית המקדש ואלהם יתחברו שאר בתי הכנסת לפי סדר החשיבות".

"לפי זה יוצא", אמרנו שנינו כמעט במקהלה "שבית רבינו שבבבל - שהוא הבית כנסת החשוב ביותר בזמן הגלות - כי הוא תמורת בית המקדש ובו שורה השכינה - הוא יתחבר ראשון לבית המקדש, ממש צמוד אליו".

"ובית רבינו הוא גם דגמת לשכת הגזית, שהיתה הלשכה שהכי קרובה למזבח, וכך בית רבינו יהיה הבית כנסת שהכי קרוב למקדש", הוספתי באשר.

אני ואלחנן שמחנו על הגילויים החדשים שמצאנו. ספרתי לו את מה שהמנונא הנחמד אמר לי.

נכנסנו לבית הכנסת לבדק מה עם סבא. חששתי שאולי הוא קצת דואג לנו, אבל הוא היה עסוק בשיחה עם אדם לא מוכר ממתפללי בית הכנסת. לקחתי את אלחנן לחצר

שם הראיתי לו את לוח השיש המספר את ספורו של בית הכנסת העתיק. התישבתי אתו על גדר האבן שמתחת לעץ התאנה וספרתי לו על העז שבקרה פה מקדם.

"זו העז של אברהם החלבון", ספר לי אלחנן, "הוא גר פה בהמשך הרחוב של בית הכנסת. לפעמים העז שלו בורחת מהדיר. בשנים האחרונות, הגביר ספרא בונה בית חדש ומפאר, וכשהפועלים שלו דופקים חזק באזמל, העז של אברהם קצת מפחדת והיא בורחת החוצה. מסכן אברהם, כבר כמה פעמים ראיתי אותו רודף אחריה ומחזיר אותה לדיר".

"אולי גלך לראות קצת את הבית ההולך ונבנה?", הצעתי לאלחנן. בקשנו מסבא רשות ללכת לשם. "אנו נחזר לבד לבית, אל תדאג לנו", אמרנו לו.

יורד משמים

הלכנו עד לסוף הרחוב ופנינו ימינה. שם יש גבעה קטנה עליה ספרא העשיר בונה את הבית.

ספרא הוא לא סתם עשיר, הוא גביר מיחד. הוא מתעסק ביצור של שחר. יש לו שחר שעורים, שחר תמרים ועוד כמה סוגים. בפעמים הקודמות שבקרתי כאן בשבת, ראיתי שספרא הגביר קנה עליה לתורה בסכומי כסף גדולים. כפי שזכור לי היו אלה סכומים בוזזים ובדינרי זהב.

כבר מספר שנים ספרא בונה את הבית החדש שלו, אם אפשר לקרא לזה בית... זה ממש ארמון! מבחוץ אפשר לראות שזה בית ענק עם אולם כניסה גדול, הרבה חדרים שנה, ומסדרונות ארפים. גם בחצר שלו הוא משקיע הרבה. כנראה שהוא מתכנן לבנות כאן מזרקת מים גדולה, למרות שעדיין לא התחילו לגדל את הצמחים בחצר.

"תגייד לי" פניתי לאלחנן, "כמה שנים בערך ספרא העשיר בונה את הבית שלו?", "נראה לי שכבר ארבע שנים", ענה אלחנן. "וכמה שנים, נראה לך, נשאר לו עד שהוא ישלים את הבניה?" "לפחות עוד שנתים-שנתיים וחצי".

באמצע הדרך הבחנו שהשמש כבר קרובה מאוד למערב. אבא אמר שכנראה לא נספיק להגיע עוד היום לסורא. נעצר להתפלל מנחה, וכנראה שנלון הלילה באכסניא של הכפר מתא מחסיא הקרוב לעיר סורא.

המולה בכפר

הגענו לשערי הכפר. בדרך כלל זהו כפר רגוע ושקט, גרים בו אנשים שלווים וננוחים, רובם עובדים את השדות שלהם בעצמם ושולחים את היבול לעיר סורא. מספר פעמים בקשו אנשי הכפר מאבא שלי לבדק להם את המזוזות או לכתב תפלין לילדים לקראת הבר מצוה, ולפעמים כשאבא היה מגיע לכפר, הוא היה לוקח אותי אתו והיינו יושנים באכסניא המקומית עד שאבא יסים לבדק ולתקן את המזוזות. בדרך כלל האכסניא ריקה יחסית, אף פעם לא ראיתי שכל החדרים מאכלסים באנשים. אבל הפעם זה היה שונה.

בחצר המלון ראינו המלה גדולה. קבוצות גדולות של אנשים עמדו שם ופרקו את חמוריהם או עסקו בהתארגנויות שונות. הגענו עם החמורים לחניון שבו קושרים אותם למשך הלילה, אבא ירד מהחמור ופנה לעבר הכניסה.

"כחו פה כמה רגעים. תכף אשוב ואודיע לכם באיזה חדר נישן", אמר אבא תוך כדי שהוא מתקדם לכוון המלון. נשארו לשבת על החמורים, אך כעבר זמן, כשראינו שאבא לא חוזר, אמרה לנו אמא שבינתיים נרד ונחכה בלובי של האכסניא. לאחר שירדנו מהחמורים ראינו את אבא יוצא מפתח המלון בפנים מאכזבות.

"כל המקום מאכלס באנשים, לא נותר חדר עם מטות בשביל כלנו" אמר אבא בצער. "אולי תציע להם, שנישן כלנו בחדר אחד, ואם צריך חלק מהילדים ישנו עם מחצלת על הרצפה" הציעה אמא.

"אָפּלוּ בית הכנסת "שף ותיב" - שֶׁהִשְׁכִּינָה שְׂרָתָהּ בּוֹ זֶה גַם בְּגִלְל שְׂרָבִינוּ
הָיָה נוֹהֵג לְהִתְפַּלֵּל שָׁם, גָּלָה לָנוּ אָבֵא.

אָבֵא מִזֶּג לָנוּ מִנְאֵד הַמִּים לְכוֹסוֹת חֶרֶס קִטְנוֹת וְהִסְבִּיר: "הִסְבֵּה שְׁהִקְבִּי" רֹצֶה שֶׁיְהִיָּה בֵּית מִקְדָּשׁ, הִיא, שְׁהִקְבִּי רֹצֶה לְשִׁרּוֹת בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל."

"מָה הַקָּשֶׁר לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ דִּוְקָא?" שָׁאַל בְּנִימִין. "בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ הָיוּ מִתְאַסְּפִים כָּל הַיְּהוּדִים מִכָּל הָעוֹלָם, וְלָכֵן שָׁם הִתְגַּלְתָּה כָּל הַשְׁכִּינָה. אָבֵל הַיּוֹם, שְׁבָכֵל בֵּית כְּנֶסֶת מִתְאַסְּפִים מֵעַט יְהוּדִים, בְּתֵי הַכְּנֶסֶת נִקְרָאִים "מִקְדָּשׁ מֵעַט" שָׁבוּ שׁוֹרָה רַק חֵלֶק מִהַשְׁכִּינָה."

"אָבֵל אָבֵא, גַם בְּבֵית רַבִּינוּ לֹא מִתְאַסְּפִים כָּל הַיְּהוּדִים, אִזּוֹ לָמָּה הוּא הַמָּקוֹם הָעִיקָרִי שֶׁתְּמוֹרֵת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ?" שָׁאַלְתִּי.

"זוֹ בְּדִיוִק הַנִּקְדָּה", הִסְבִּיר אָבֵא, "בְּתוֹרָה אָנוּ מוֹצֵאִים פְּסוּקִים שְׁמֵדִבְרִים עַל מֹשֶׁה וְעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמִצִּיאוֹת אַחַת, כְּמוֹ הָרֹאשׁ שֶׁל הַגּוֹף שְׁמִנְהִיג אֶת כָּל הָאֵיבָרִים וּמִשְׁפִּיעַ לָהֶם חַיּוּת, כֵּךְ נָשִׂיא הַדּוֹר הוּא הָרֹאשׁ שֶׁל כָּל הַיְּהוּדִים, הוּא מְנַהֵג אוֹתָם, מִשְׁפִּיעַ לָהֶם חַיּוּת, וְנִשְׁמָתוֹ שֶׁל נָשִׂיא הַדּוֹר כּוֹלֶלֶת אֶת נִשְׁמוֹתֵיהֶם שֶׁל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁבָאוֹתוֹ הַדּוֹר.

לָכֵן, בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁל רַבִּינוּ - הוּא בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁל כָּל עַם יִשְׂרָאֵל. וְלָכֵן, כָּל־לוֹת הַשְׁכִּינָה שֶׁהִיָּתָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ - שׁוֹרָה הַיּוֹם בְּבֵית רַבִּינוּ, וּמִמֶּנּוּ נִמְשַׁכֶּת הַשְׁכִּינָה גַם לְשָׂרָר בְּתֵי הַכְּנֶסֶת."

בְּנִימִין אָחִי תָמִיד אוֹהֵב לִדְבֹר אֶת מָה שֶׁהוּא לְמַד בְּמִתְיבְתָא, גַם הַפֶּעַם הוּא לֹא וְתָר עַל זֶה: "אָבֵא", אָמַר בְּנִימִין, "בְּאַמֶּת בְּבֵית רַבִּינוּ מִתְאַסְּפִים הַמּוֹן יְהוּדִים בְּמִשְׁנַח הַשָּׁנָה וּבְעֶקֶר בַּחֲגִים. כְּמוֹ שֶׁהָרֹאשׁ מִתְיבְתָא אָמַר לָנוּ, שְׁכֻמוּ שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ נִקְרָא "תְּלִפּוּת" כִּי הוּא "תֵּל" שֶׁהִ"פּוּת" שֶׁל כָּל הַיְּהוּדִים פּוֹנִים אֵלָיו לְהִתְפַּלֵּל לְקַבֵּל, כֵּךְ לְבֵית רַבִּינוּ כָּל הַיְּהוּדִים פּוֹנִים לְהִתְפַּלֵּל."

אָמַר חֵלְקָה לְכָל יֶלֶד שְׁתֵּי תֵאֲנִים מֵעֵגוֹל הַדְּבִילָה. אֲכַלְנוּ אוֹתוֹ בְּתֵאֲבוֹן וּבְרַכְנוּ בְּרִכָּה אַחֲרוֹנָה. הַפֶּעַם, אָמַר לָנוּ אָבֵא, רַק נִשְׁכָּשֶׁךְ אֶת הַרְגָּלִים בְּמִים וְלֹא נִכְנֵס לְשִׁחָה, כִּי אָנוּ מְמַהֲרִים לְהִמָּשֵׁךְ הַדֶּרֶךְ. טַפְסָנוּ שׁוֹב עַל הַחֲמוּרִים וְעֵלֵינוּ בְּמַעֲלָה הָהָר.

"אִזּוֹ אִם אֶת הַבֵּית שֶׁל סִפְרָא לִוְקַח בְּעֶרְךָ שֶׁשׁ וַחֲצִי שָׁנִים לְבָנוֹת, תֵּאָר לְךָ כְּמָה שָׁנִים יִצְטָרְכוּ לְבָנוֹת אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי! לְפִי הַנְּבוּאָה הַמוֹפִיעָה בְּנִבְיָא יְחִזְקִיאֵל, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי הוֹלֵךְ לְהִיּוֹת בְּנִין גְּבוּהָ וְעֵצוֹם לְפָחוֹת מֵאָה אָמָה גְּבוּהָ הַהִיכָל, וְכָל הָרַב הַבֵּית יִהְיֶה שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים עַל שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אָמָה", שָׁאַלְתִּי אוֹתוֹ.

"דִּוְקָא לֹא!" שָׁמַעְנוּ קוֹל מֵאַחֲרֵינוּ. שְׁנֵינוּ הִסְתַּבְּבָנוּ לְאַחֲוֹר לְבַדֵּק מִיְהוּ הַדּוֹבֵר, הָיָה זֶה הַמְּנוֹנָא, הַבְּחוּר הַנְּחֻמָּד שֶׁדִּבְרָתִי אִתּוֹ קֹדֶם.

"אַתָּה עֵדִין פֹּה, לֹא הִלַּכְתָּ הַבֵּיתָה?" שָׁאַלְתִּי אוֹתוֹ.

"כֵּן, לְאַחֲרֵ תְּפִילַת עֶרְבִית כְּשֶׁכָּל הָאֲנָשִׁים מִתְּפַזְּרִים לְבִתְיֵיהֶם אֲנִי מְנַקֶּה אֶת בֵּית הַכְּנֶסֶת. אִין זֶה דְּבַר פְּשׁוּט כָּלֵל, שֶׁהַמִּקְדָּשׁ מֵעַט בּוֹ שְׂרָתָה הַשְׁכִּינָה שֶׁשְׂרָתָה גַם בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ יִהְיֶה מְלַכְלֵךְ, צָרִיךְ לְהִקְפִּיד עַל נִקְיוֹן בֵּית הַכְּנֶסֶת. שְׁמַעְתִּי שֶׁיִּשְׁנֵם יְהוּדִים, שְׁמַנְקִים אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּזִקְנָם!"

"וְלָמָּה אַתָּה אוֹמֵר שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי לֹא יִהְיֶה כִּזֶּה גְּדוֹל, הֲרִי זֶה כְּתוּב בְּמִפְרָשׁ בְּסִפְרֵי יְחִזְקִיאֵל?" שָׁאַלְתִּי.

הַמְּנוֹנָא פָּרַץ בְּצִחוֹק, "לֹא אִמְרָתִי שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ לֹא יִהְיֶה גְּדוֹל, חֵס וְחִלְיָה! הַתְּכַוְנָתִי שֶׁלְמִרוֹת שֶׁהוּא יִהְיֶה גְּדוֹל - בְּנִיתוֹ וְהַקְּשָׁרְתוֹ יִהְיֶה בְּרָגַע אֶחָד."

"מָה? אִיךָ זֶה יָכוֹל לְהִיּוֹת?" קִרְאָנוּ שְׁנֵינוּ בְּתִמְהָה.

"בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי - בְּשׁוֹנָה מִהַבֵּית הָרִאשׁוֹן וְהַשֵּׁנִי, הִסְבִּיר הַמְּנוֹנָא, "לֹא יִבְנֶה בִּיַּד אָדָם, אֲלֵא יֵרֵד מִשְׁמַיִם. הַתְּרַחְשׁוֹת זֶה יָכוֹלָה לְקִרּוֹת בְּכָל רֶגַע, תָּמִיד צָרִיךְ לְהִתְכַּוֵּן לָכֵן, יִתְכַּן שְׁבָרַגַע זֶה מִמָּשׁ יִתְגַּלֶּה הַמֶּלֶךְ הַמִּשִּׁיחַ, וְהַמִּקְדָּשׁ יֵרֵד מִן הַשְּׁמַיִם."

קצת מגזים?!

הפתעתי מאוד לשמע את דבריו. תמיד חפיתי לרגע בו גדולי הדור יודיעו לנו שהולכים לכוון ירושלים לבנות את בית המקדש. אז, היינו מתכוננים כמו שצריך לבנות בית המקדש. אני כמובן הייתי ממשיך ללמוד תורה ללא הפסקה, כי אבא שלי אמר לי שלא מבטלים תינוקות של בית רבן בשביל בנין בית המקדש. אבל אני בטוח שזו חויה שונה ללמוד תורה בירושלים, כשבאותו רגע אבא שלי בונה עכשו את בית המקדש, ואחר כך עוד נוכל להקריב קרבנות כמו בספורים של סבא יצחק.

אבל עכשו, כשהוא מספר לי שבית המקדש ירד משמים, איך אדע על זה בכלל - עד שיגיעו שלוחים מירושלים לבבל להודיע שבית המקדש ירד משמים, ועד שאנחנו נסע לירושלים - בטח יעבר המון זמן... החלטתי לשתף את המנונא בהתלבטותי.

"אין לך מה לדאג", אמר לי המנונא, "דבר ראשון, הגאולה תלזה בהרבה נסים ונפלאות - בנוסף לירידת המקדש משמים, ברגע שהוא ירד משמים - כל העולם ידע על זה, ועננים יקחו את היהודים מכל העולם לארץ ישראל. ודבר שני - אני אחדש לך שבית המקדש לא ירד בירושלים!"

אני ואלחנן פערנו זוג עינים, מצפים לשמע מה בפיו של המנונא, איפה כבר יכול בית המקדש לרדת אם לא בירושלים?

"בית המקדש ירד משמים ב - ב י ת ר ב י נ ו ש ב ב ב ל!"

"מה? נראה לי שאתה מגזים קצת..." אמר אלחנן בדיוק את מה שאני חשבתי.

"עם כל הכבוד לבית רבינו, שהוא תמורת המקדש שבירושלים, ושם שורה השכינה בזמן הגלות, ושהוא יתחבר ראשון לבית המקדש, אבל מכאן ועד להגיד שבית המקדש ירד משמים בבית רבינו שבבבל, זה נראה לי קצת הגזמה", חשבתי לעצמי אבל התבישתי לשאל. היה נראה שהמנונא הוא תלמיד חכם והוא יודע מה שהוא מדבר, יש לו מקור בתורה על הדברים שהוא אומר.

שנהנינו! צעקו יחד כל הילדים.

"אני הכי אהבתי לשחק עם התרנגולות שבחצר של סבתא", אמרה רבקה אחותי הקטנה. "ואני הכי נהניתי לשחק עם מתנה, בן הדוד ממחוזא", הכריז בנימין.

"ממה אתה הכי נהנית?" שאל אותי אבא. "אני נהנית מהכל", אמרתי, "גם לפגש את סבא וסבתא, גם את הדודים, וכמובן את אלחנן, אבל הדבר שאני הכי נהנה - זה לחזר לסורא", סימתי, וראיתי שאמא קצת מתפלאה.

"בכל פעם שאנחנו מגיעים לסבא, אתה רוצה להשאר עוד ולא לחזר, מה קרה הפעם שאתה נהנה לחזר?" בטא אבא את פליאת כלם. "גם עכשו הייתי מאד רוצה להשאר. אבל אני יודע, שבסורא מחכה לנו משהו חשוב מאד שאין בנהרדעא".

"מהו הדבר החשוב שיש בסורא?" שאל אותי בנימין. "בסורא יש את בית רבינו שבבבל", עניתי, ומיד התחלתי למנות את כל מעלותיו של בית רבינו שכבר למדתי בנהרדעא.

"יש עוד מעלה לבית רבינו", התערב פתאום אבא, "אתה מנית רק מעלות שקשורות לבית הכנסת. אבל יש מעלה עקרית שקשורה למי שלומד ומתפלל בבית הכנסת - 'רבינו שבבבל', שרק בזכותו יש סבה שהשכינה תשרה בבית הכנסת שלו ושבית המקדש ירד שם משמים".

"נו, כבר אמרתי את זה - בגלל שרבינו מפרסם את התורה לכל היהודים, ובזמן הגלות השם אוהב מקום שמפרסם תורה יותר מכל שאר המקומות", טענתי.

"זה שרבינו מפרסם את התורה משם", אמר אבא, "זו מעלה של המקום ולא של רבינו. אבל המעלה העקרית של המקום היא עצם זה שרבינו נמצא שם".

אבא צוה על העבד הפנעני של סבא שירתם לנו את החמורים. הוא סדר עליהם את האכפים ואת נעלי הברזל בהן אנו מכניסים את הרגלים, וקושר את כל התיקים ונאדות המים לצדי החמור. בכל פעם שאנחנו חוזרים הביתה, סבא וסבתא נותנים לנו הפתעות. הפעם סבתא הביאה לנו עגולי דבלה. אני מאד אוהב עגולי דבלה - אלו תאנים מיבשות שסבתא מפזרת עליהם קמח ומחברת אותם יחד.

בדקנו שכל התיקים נמצאים ולא שכחנו שום דבר, ויצאנו לדרך. אני ובנימין אוהבים לרכב על החמור ליד אבא, ואחותי רבקה יושבת על החמור של אמא, שם אבא התקין אכף מיוחד שאפשר לשבת עליו בשלוב רגלים.

את הדרך בחזרה לסורא אני לא כל כך אוהב, כי הדרך מאד מעייפת. לכן אבא תמיד מספר לנו ספורים מעניינים, ולפעמים הוא עוצר מעל הר גבוה ומראה לנו את הנוף או לוקח אותנו לכל מיני מקומות מעניינים.

"בשביל הקרוב, ליד עצי הזית, פנו ימינה", פנה אלינו אבא לאחר כבדת דרך ארכה. "זו לא הדרך בה אנו עוברים תמיד, בדרך כלל אנו ממשיכים ישר ופונים ימינה רק ליד בית הברד!", התפללה אמא.

"היום רציתי לקחת אתכם למעין..." הודיע אבא בחגיגות, "יש!!" צעקתי. אני מאד אוהב לבקר במעינות. כל פעם שאנחנו הולכים למעין, אני ובנימין נכנסים למים ומתזים אחד על השני עד שנגמרים לנו הכחות.

רק בזכות רבינו

פנינו ימינה, לשביל שהוביל אותנו במדרון היורד מהר, וכעבר כמה רגעים הגענו ליד המעין. אבא קושר את החמורים לעצים, ושם לפנייהם כמות של חציר.

אמא הוציאה תפוחי אדמה וביצים מאחד התיקים, התישבנו על מחצלות קש מתחת עץ האקליפטוס שנתן את צלו הגדול על שפת המעין המפכפך והתחלנו לאכל. "נו, איך היה אצל סבא, נהניתם?" שאלה אמא. "בטח

המנונא לא השאיר אותנו סקרנים לזמן רב: "אתה זוכר את מאמר חז"ל שאמרתי לך קודם - כל מקום שגלו ישראל שכינה עמהם?" הנהנתי בראשי והוא המשיך: "יש המשך למאמר חז"ל זה - 'ואף כשהם עתידים ליגאל שכינה עמהם' - זאת אומרת, שכמו שהשכינה עזבה את בית המקדש והלכה עם בני ישראל לגלות, כך ברגע שישאל יתחילו לחזור לארץ ישראל, באותו רגע השכינה תחזור לבית המקדש מהמקום האחרון בו שהו ישראל בזמן הגלות.

אם משיח היה בא לפני מספר דורות, בית המקדש היה יורד כאן, בבית הכנסת "שף ותיב", ואם הוא היה בא כמה דורות אחר כך - זה היה בבית המדרש של עזרא הסופר, וכמה דורות אחר כך הוא היה יורד בבית הכנסת בהוצל, ובעזרת ה' כשמשיח יבוא כעת, בית המקדש ירד בבית רבינו שבבבל שבפער סורא - שהוא המקום האחרון בינתיים שבו בני ישראל נמצאים בגלות."

"זה מזכיר לי את מה שסבא יצחק אמר", פנה אלי אלתנו, "מה הוא אמר?" שאלתי תוך כדי שאני מנסה להעלות בראשי את דבריו בנושא, "הוא אמר, שגם חברי הסנהדרין שהיו במקדש גלו לעשר מקומות שונים, ובגאולה הם יחזרו קודם למקום האחרון בו הם היו ומשם הם ישובו לבית המקדש. אז ככה השכינה גלתה לכמה מקומות והיא תגאל מהמקום האחרון בו היתה, ומשם תשוב לירושלים". סים אלתנו את ההשואה המעניינת. תמיד אלתנו אוהב להשוות בין דברים, אצלו כל נושא קשור לשני, והפעם זה באמת דומה.

בחזרה לארץ

"אתם יודעים מאיזה פסוק לומדים את זה?" שאל המנונא, אנחנו כבר לא נסינו לענות על שאלותיו המעניינות, בקושו ממנו שיענה בעצמו.

"כתוב בפסוק וישב השם אלֵקִיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ" - זוהי הנבואה על השבת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵהַשָּׁבִי בְּגָלוּת, אֲבָל הַלְשׁוֹן שָׁבָה מִשְׁתַּמֵּשׁ הַנְּבִיא לֹא מוֹבִינָת - הוּא הָיָה צָרִיךְ לומר לְכַאוּרָה "וְהָשִׁיב הַשֵּׁם אֶלֵקִיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ" - שֶׁהַשֵּׁם יָשִׁיב אוֹתָנוּ, וְאִילוּ הַלְשׁוֹן "וְשָׁב הַשֵּׁם" מוֹרָה שֶׁהַשֵּׁם יָשׁוּב גַּם כֵּן. וּמִכָּאֵן לְמָדוּ חֻכְמֵינוּ שֶׁהַשְׁכִּינָה נִמְצָאת אִתָּנוּ בְּזִמְנֵי הַגָּלוּת, בְּבֵית רַבֵּינוּ שְׁבַבְבֵּל, וּבְזִמְנֵי הַגָּאֻלָּה הַשְׁכִּינָה שָׁבָה לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ יַחַד אִתָּנוּ כְּשֶׁאֵנוּ שָׁבִים לָאָרֶץ יִשְׂרָאֵל".

"הֲלוֹאִי שֶׁהַגָּאֻלָּה תָּבוֹא בְּדוֹר שְׁלֵנוּ", חֲשַׁבְתִּי לְעֶצְמִי, "כֵּךְ בֵּית רַבֵּינוּ שְׁבַסוּרָא יִהְיֶה נִעְלָה לֹא רַק מִכָּל בְּתֵי הַכְּנֻסֹת הַקְּיָמִים, אֲלָא גַם מִכָּל הַ"בְּתֵי רַבֵּינוּ" שֶׁבְּמִשְׁךְ הַדּוֹרוֹת, כִּי דוֹקָא בְּבֵית רַבֵּינוּ שְׁבַדּוֹר שְׁלֵנוּ יִתְגַּלֶּה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ".

מָאֵד נִהְיִיתִי לְדַבֵּר עִם הַמְּנוּנָא. הוּא חָדַשׁ לִי הַרְבֵּה דְּבָרִים שְׁלֹא יָדַעְתִּי, הַרְבֵּה דְּבָרִים חֲדָשִׁים וּמַעֲנִינִים. מָאֵד רְצִיתִי לְהַמְשִׁיךְ לְדַבֵּר אִתּוֹ, אֲבָל הַזִּמְנֵי הַמֵּאָחֵר לֹא אֶפְשָׁר לָנוּ זֹאת.

הַבְּטָתִי לְעֵבֶר הַשָּׁמַיִם הַשְּׁחֵרִים. אֲלֵפִי כּוֹכָבִים נִצְצוּ לְמַעְלָה. נִסִּיתִי לִרְאוֹת אֵיפֹה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי מִתְחַבֵּא שָׁם לְמַעְלָה, אֵיךְ הוּא נִרְאֶה בְּדִיוֹק. שׁוּב נִפְרַדְתִּי מֵהַמְּנוּנָא. חֲשַׁבְתִּי שֶׁאֶתְגַּעְגַּע אֵלָיו. "חֲבַל שֶׁהוּא לֹא יָכֹל לָבוֹא אִתָּנוּ לְסוּרָא, בְּדֶרֶךְ הוּא הָיָה מְסַפֵּר לָנוּ הַמּוֹן דְּבָרִים מַעֲנִינִים", חֲשַׁבְתִּי לְעֶצְמִי. הַמְּנוּנָא הִגִּישׁ לִי אֶת יָדוֹ, לְחֻצְתִּי אוֹתָהּ בְּחֻזָּק. "אִילִי כְּשֶׁאֶשְׁלַח מִכְתָּבִים לְסַבָּא שְׁלִי עִם יוֹנָת הַדָּאָר - אֶצְרֶה מִכְתָּב גַּם בְּשַׁבִּילְךָ, שְׁנִשְׁמַר עַל קֶשֶׁר", הִצַּעְתִּי לוֹ. "בְּשִׁמְחָה", עָנָה הַמְּנוּנָא.

אֲנִי וְאַלְחָנָן הִתְחַלְנוּ לְרוּץ לְכוּזֵן הַבַּיִת שֶׁל סַבָּא. בְּדֶרֶךְ נִזְכַּרְנוּ שֶׁעַדִּין לֹא הִתְפַּלְלָנוּ מֵעַרִיב, אֲלָחָנָן לָקַח אוֹתִי לְבֵית הַכְּנֻסֹת שֶׁל הַמַּתְמִידִים. הַמַּתְמִידִים, לוֹמְדִים תּוֹרָה כָּל הַיּוֹם בְּהִתְמַדָּה, וַיֵּשׁ לָהֶם מִשְׁמְרוֹת לְלִמּוּד הַתּוֹרָה לֹלֵא הַפְּסָקָה. כְּשֶׁמִּשְׁמֶרֶת מְסִימָת לְלַמֵּד - הֵם מִתְפַּלְלִים עַרְבִית.

לְאַחַר הַתְּפִלָּה מִהֲרָנוּ לְבֵית שֶׁל סַבָּא. צָרִיךְ עוֹד לְאַרְגֵּן אֶת הַתִּיקִים, מִיָּחָד אֲנַחְנוּ חוּזְרִים לְסוּרָא. חֲבַל שֶׁהַבְּקוֹר בְּבֵית שֶׁל סַבָּא הוּא רַק לְמִשְׁךְ יוֹם וַחֲצִי, זֶה מִמֶּשׁ קֶצֶת זִמְנֵי לְהַפְגִּישׁ אִתּוֹ וְעַם אֲלָחָנָן, וְאַנְחָנוּ כְּבָר צָרִיכִים

לְחֻזָּר. אֲנִי אֶצְטָרֵךְ לְחֻכּוֹת לְחֻדֵּשׁ תִּשְׁרִי, בּוֹ כָּל בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה יָבוֹאוּ לְסוּרָא - לְהִתְפַּלֵּל בְּחֻגִּים בְּבֵית הַכְּנֻסֹת שֶׁל רַב - בֵּית רַבֵּינוּ שְׁבַבְבֵּל. אֲבָל בְּמַחֲשָׁבָה שְׁנִיָּה, בְּנֻדָּאִי שְׁעַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה מְשִׁיחַ כְּבָר יָבֹא וְנִתְפַּלֵּל כָּלֵנוּ עִם כָּל הַיְּהוּדִים מִכָּל הָעוֹלָם בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ.

